№ 158 (2658) ■ Середа, 5 вересня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах знайомиться з роботою Інституту молекулярної біології та генетики.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 911 р. Київський князь Олег підписав договір з Візантією. ■ 1817 р. Народився російський поет, прозаїк, драматург Олексій Толстой (роман «Князь Серебряний», вірш «Средь шумного бала...»). ■ 1906 р. Розпочалася перша масова проща галичан у Святу Землю на чолі з митрополитом Андреєм Шептицьким. ■ 1919 р. Загинув полководець періоду громадянської війни Василь Чапаєв. ■ 1923 р. На Донеччині народився Грицько Бойко, дитячий поет.

Головні завдання, конкретні плани

Виступ Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА під час відкриття восьмої сесії Верховної Ради України

Шановні народні депутати!

Шановні присутні!

Щойно прозвучав Державний Гімн України, який сповістив про початок роботи восьмої сесії Верховної Ради України — сесії, яка є передостанньою в діяльності народних депутатів цього скликання. Тому зрозуміла та відповідальність, з якою ми маємо підходити до її головних завдань та конкретних планів законодавчої роботи.

(Закінчення на 2-й стор.).

Завершення візиту

Сьогодні завершується дводенний державний візит до Болгарії Президента України Леоніда Кучми. Вчора після прибуття до Софії відбулася його зустріч у форматі «віч-на-віч» з Президентом Болгарії Петром Стояновим. Пізніше глави держав узяли участь в україно-болгарських переговорах, за підсумками яких було підписано 7 двосторонніх документів. Серед них —договір про соціальне забезпечення та міжурядова угода про співробітництво у боротьбі зі злочинністю.

На сьогодні заплановано зустрічі Л. Кучми з міністром закордонних справ Болгарії Соломоном Пасі, Головою Народних зборів Огняном Герджиковим, Прем'єр-міністром країни Симеоном Сакскобургготським (Симеоном II) і виступ Президента України перед депутатами Народних зборів.

Сесія компромісів

Перший заступник Голови Верховної Ради України, лідер Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) Віктор Медведчук наголосив, що актуальність проблем, які досі залишилися законодавчо невизначеними, очевидна для всього суспільства. Першочерговими питаннями є: прийняття Податкового кодексу, закону про судоустрій, Цивільного кодексу. «Ключовою для нинішньої сесії я вважаю кардинальну реформу системи оподаткування і прийняття Податкового кодексу, — сказав Віктор Медведчук. — Без цього стає неможливим закріплення позитивних тенденцій в економічній та соціальній сферах, забезпечення надійного фундаменту для тривкого зростання економіки і добробуту населення».

Віктор Медведчук констатував, що однією з головних вад усього державного устрою, на жаль, досі залишається законодавча «прогалина» у судово-правовій реформі та прийнятті Цивільного кодексу. Ухвалення цих законів на 8-й сесії вимагатиме як ніколи злагодженої роботи парламентської більшості.

Парламентська хроніка

Дати життя законам

Ранкове і денне засідання 4 вересня

Перший день роботи восьмої парламентської сесії традиційно розпочався в урочистій атмосфері.

Переповнені місця для преси і гостей. Майже у повному складі зайняли свої місця члени уряду України на чолі з Прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом.

Звучить Державний Гімн. Відкриваючи сесію, Голова Верховної Ради Іван Плющ у своєму виступі наголосив, що парламентськими комітетами підготовлено для обговорення понад 460 законодавчих документів.

На пропозицію головуючого сесія прийняла постанову, згідно з якою пленарне засідання продовжило далі роботу в режимі четверга, тобто питання порядку денного обговорювалися і по них відразу приймалися рішення.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У номер

Гуманітарна допомога від «Тюліп»

Франція надала медикаменти для лікування гірників, які постраждали під час вибуху на шахті імені Засядька. Як повідомляє **агентство «Інтерфакс-Україна»**, гуманітарну допомогу надіслала відома французька Асоціація національних профспілок фармацевтичних підприємств «Тюліп».

На городі бузина...

Вранці 3 вересня у корпункт газети «Голос України» зателефонував офіцер прес-служби управління СБУ Геннадій Грищук і повідомив, що керівництво бажає зустрітися з провідними журналістами обласного центру і провести розмову про правовий захист журналістської діяльності. Скажемо відверто, запрошення есбеушників до «круглого столу» «гострі» журналісти сприйняли з особливим піднесенням, бо сподівалися почути конкретні пропозиції щодо співробітництва у протидії злочинним кланам. Натомість начальник управління полковник В'ячеслав Гордієнко озвучив нововведення до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів і повідомив, що таку зустріч радив провести Голова СБУ Володимир Радченко. І додав, що він сам теж хотів би почути наші думки, **повідомляє наш власний кореспондент з Хмельницької області Михайло ВАСИЛАШКО.**

(Закінчення на 3-й стор.).

Я вам пишу...

Жалкую, що не раба

Чесно кажучи, тепер я навіть жалкую, що у 1941 році ухитрилася не потрапити на роботи до Німеччини. Тоді я навигадувала усіляких болячок, тож і не забрали. Пощастило. Коли Україну звільнили, то разом з усіма в голоді і холоді відбудовувала її з руїн. Склала кожну копійку, щоб забезпечити старість. Аж 17 тисяч у мене відняли, просто вкрали! А тепер мені навіть за газ та світло немає чим заплатити. Дуже хворію, голодую. І думаю ось про що. Навіть німці тепер намагаються спокутувати гріхи фашистського минулого — виплачують компенсації. А керівники рідної країни влаштовують старим і немічним голодомор.

Ганна ЗИНИЧ.

Олексіївка
Веселинівського району
Миколаївської області.

Наміри

Двірники погрожують страйком

Більш як 200 працівників львівських ЖЕКів пікетували облдержадміністрацію, вимагаючи повернення боргів з пільг та субсидій за житлово-комунальні послуги.

За словами керівника міської профспілки працівників ЖЕКів Львова Ольги Юринець, держава не повернула міським ЖЕКам за пільги та субсидії 5,3 млн. грн. Відповідно заборгованість комунальникам у зарплаті становить майже 4 млн. грн. Не платять їй чотири—сім місяців.

Сьогодні, як повідомила О. Юринець, на міській конференції представників профспілок усіх ЖЕКів Львова буде висунуто вимоги, що стануть підставою для трудового спору. Очевидно, працівники ЖЕКів удадуться до страйку. Погрози комунальників лунають загрозливо, зважаючи на те, що наближається День міста. Отож чи побачать чистим Львів його мешканці та гості, залежатиме від уміння обласного начальства знаходити шляхи розв'язання таких конфліктів, **повідомляє Укрінформ**.

P. S. Локалізовано пожежу на донецькій шахті імені Засядька

Головні завдання, конкретні плани

Виступ Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА під час відкриття восьмої сесії Верховної Ради України

(Початок на 1-й стор.).

У міжсесійний період відбулася визначна подія — Україна відзначила перше десятиріччя своєї незалежності. Вона знайшла належний відгук і в Європі, і у світі.

Наші здобутки і перспективи подальшого розвитку докладно викладено у грунтовній доповіді Президента України Л. Кучми з нагоди 10-річчя незалежності України. Думаю, що конкретизація поставлених Президентом завдань та шляхи їх реалізації знайдуть своє відображення у Програмі діяльності уряду, яку ми сподіваємося отримати вже найближчим часом. Зрозуміло, що реалізація цих намірів значною мірою залежатиме і від Верховної Ради, від того, як швидко і якісно ми забезпечимо створення відповідного правового поля. Вчора на погоджувальній раді ми визначилися з регламентом роботи восьмої сесії і пропонуємо вам, щоб завершити її 18 січня 2002 року. Календарним планом, проект якого ви маєте сьогодні затвердити, пропонується максимально використати відведений час для роботи в пленарному режимі (40 пленарних днів проти 20, відведених для роботи в округах).

Уже в перший четвер маємо проголосувати порядок денний сесії, щоб у наступний — надати можливість уряду подати проект Державного бюджету України на 2002 рік. Цього вимагає від нас не лише Конституція, а й щойно введений в дію Бюджетний кодекс України. У свою чергу, ми сподіваємося, що відповідно до Конституції України Кабінет Міністрів подасть до Верховної Ради розроблений проект держбюджету 14 вересня (15 вересня — це субота). Щоб депутати, експертні служби та профільний Комітет з питань свободи слова мали можливість вчасно з ним ознайомитися, зробити належні висновки. А подання проекту, яке має відбутися через п'ять днів після внесення, не потонуло у скороспілих, суто політичних оцінках.

Про те, що різновекторних оцінок не бракуватиме, ми мали можливість пересвідчитись уже під час затвердження Бюджетної резолюції. Думаю, що їх буде немало і під час звіту Кабінету Міністрів про виконання Державного бюджету України за 2000 рік, який пропоновано заслухати наступного вівторка, в рамках пленарного режиму, підкреслюю, з обговоренням і прийняттям відповідного рішення. Таке рішення бажано, щоб ми сьогодні проголосували як постанову Верховної Ради.

Від процедури подання проекту бюджету, який для багатьох здається суто формальним актом, безпосередньо залежить вчасність прийняття відповідного закону. А це для нас чи не найголовніше в роботі осінньої сесії, яку не випадково називають також бюджетною. Але навіть при цьому ми не маємо права забувати про інші, не менш складні і відповідальні завдання восьмої сесії.

Якщо під час закриття минулої сесії до порядку денного її роботи профільні комітети пропонували 369 питань, то за міжсесійний період їх перелік зріс до 450, а після засідання вчора погоджувальної ради він може налічувати ще більше.

Нагадаю, що за минулу, сьому, сесію, яка була на місяць довша, ми розглянули з порядку денного всього 364 питання, враховуючи понад 60 додатково внесених. Я думаю, ви поділяєте такий підхід, що сьогодні для нас головне не кількість питань, а те, що ми маємо вирішити, незважаючи на всі наші політичні розбіжності, фракційні і позафракційні інтереси, наближення виборчої кампанії до парламенту нового скликання.

Якщо говорити про пріоритетність питань, вона в основному достатньо повно відображена у відповідних примітках до переліку питань порядку денного, проект якого вам вручено. Це передусім законопроекти, на невідкладному розгляді яких наполягає Президент України. Їх перелік налічує 44 питання, які згідно з Конституцією, відповідними роз'ясненнями Конституційного Суду України ми маємо розглядати позачергово, причому на всіх етапах законодавчої процедури. Тобто починаючи вже з тижневих графіків засідань профільних комітетів.

Майже 100 законопроектів пропонує розглянути в першочерговому порядку також Кабінет Міністрів України. Ми направили цей перелік у комітети і фракції.

Зазначеним переліком новостворений уряд демонструє досить серйозні наміри щодо забезпечення позитивних зрушень у соціально-економічному розвитку держави. Тому ми маємо зробити все від нас залежне, щоб максимально прискорити підготовку та розгляд цих законопроектів. Тим більше, що від багатьох із них залежить збалансованість бюджетних доходів і видатків, закріплення довгоочікуваних позитивних тенденцій в економіці та підвищення життєвого рівня наших людей. До цього слід додати, що лише за міжсесійний період Президент України повернув для повторного розгляду зі своїми пропозиціями 26 прийнятих законів. Причини повернення кожного разу свої. Але хоч би якими вони були, ці закони на сьогодні не працюють ні на державу, ні на економіку, ні на наш народ.

Тому, звертаючи увагу на нові законодавчі пропозиції, нам не треба забувати про вже реалізовані, але не введені в дію. Нагадаю, що в разі готовності повернуті з вето закони ми маємо вносити на розгляд сесії, по суті, в позачерговому порядку. Такого порядку повинні дотримуватись і комітети під час розробки, щоб повторний розгляд уже прийнятих законів у нас не розтягувався на місяці, а то й роки.

Не меншою мірою це стосується і законопроектів, які направлено в комітети для їх підготовки до другого чи наступних читань. На сьогодні ми їх маємо 96. З них 58 прийнято за основу на минулій сесії, серед решти є і такі, що з першої сесії більше не з'являлись у залі пленарних засідань.

Не думаю, що ми їх приймали для того, щоб вони потрапили до переліку перехідних на наступне скликання. Говорячи про нереалізовані напрацювання в законодавчій роботі, сподіваюсь, що серед них не повинні залишитись, принаймні, проекти Цивільного, Земельного і Митного кодексів, Господарського і Сімейного, роботу над якими ми просто зобов'язані завершити на цій сесії.

Дещо складніша ситуація з проектом Податкового кодексу. Всі розуміють, що податкова реформа, а це насамперед Податковий кодекс, є головним компонентом стратегії прискорення економічного розвитку. На його підставі мав би бути розроблений Державний бюджет уже наступного року. Сьогодні таке сподівання при інтенсивній наполегливій праці може стосуватися хіба що бюджету 2003 року. Але навіть при цьому ми маємо сконцентрувати максимум зусиль на завершенні підготовки цього документа для його внесення на розгляд сесії. До пріоритетних питань належать законопроекти, що стосуються судово-правової реформи та судоустрою в Україні. Верховна Рада повинна зробити все можливе для прийняття закону про судоустрій. Це питання не знімається з першочергових. Але без уникнення крайнощів якоїсь однієї доктрини, пошуку оптимального варіанта реформування судової системи ми не зможемо рухатися далі.

Не менш складною залишається проблема оновлення виборчого законодавства. Вже більш як три роки після минулих виборів це резонансне питання ми не можемо зняти з порядку денного. Схоже, як і минулого скликання, ми приречені його вирішувати мало не за день до початку виборчої кампанії. Може, це комусь і «на руку», але нам треба думати насамперед про інтереси держави та виборців, той народ, від імені якого депутати отримують свій високий статус як у парламенті, так і в місцевих органах самоврядування.

Схоже, вже на цій сесії ми можемо зробити перші кроки в змінах до Основного Закону держави. Якою б досконалою не вважалась Конституція України, проведені парламентські слухання з цього питання достатньо чітко підтвердили необхідність окремих змін. Тим більше, коли ми маємо відповідні законопроекти вже на стадії їх другого, а то й третього читання.

Потребують остаточного прийняття закони «Про адміністративно-територіальний устрій України», «Про Фонд державного майна України», законопроекти про Президента України, про Кабінет Міністрів України, про центральні органи виконавчої влади. Ми очікуємо, що серед найважливіших законопроектів з питань економічної і соціальної політики вже на цій сесії будуть прийняті закони про непідприємницькі організації, про лізинг, про державний борг, про довірче управління майном, кредитні спілки. Вимагають свого логічного завершення питання, пов'язані з управлінням об'єктами права державної і комунальної власності та регламентації державної реєстрації прав на об'єкти нерухомого майна, що мають важливе значення для всього процесу суб'єктів господарської діяльності. Усіх нас тривожить стан паливно-енергетичного комплексу України. Його подальший розвиток значною мірою залежатиме і від рішень, що прийматимуться в сесійному залі. Ідеться про розв'язання проблем погашення заборгованості за спожиті енергоносії, про проведення ефективної приватизації та ядерну безпеку. Для цього потрібно попрацювати і над суто галузевими законами про засади енергетичної політики України, про функціонування оптового ринку електроенергії, а також враховувати інтереси та специфіку комплексу під час роботи над законопроектами з питань бюджету, приватизації, оподаткування, інвестування, страхування та інші моменти.

Довідково. Паливно-енергетичний комплекс забезпечує близько 30 відсотків обсягу промислової продукції України, понад 25 відсотків всіх бюджетних надходжень. Це при тому, що заборгованість за спожиту електроенергію зростає і вже перевищує 8,2 млрд. грн., дебіторська заборгованість ПЕК становить 48 відсотків від загальної суми такої заборгованості по промисловості України.

У галузі аграрної політики необхідно також прискорити розгляд та прийняття нової редакції Земельного кодексу України, проектів законів про основи державної фінансової та бюджетної підтримки агропромислової галузі держави, про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування.

Безперечно, основними пріоритетами в роботі парламенту і в період восьмої сесії будуть соціальні питання. Ми маємо можливість вчасно затвердити прожитковий мінімум на 2002 рік — відповідний законопроект вже внесено, ухвалити Державну програму зайнятості населення на 2001—2004 роки, передбачити необхідні бюджетні ресурси для забезпечення державних гарантій відновлення заощаджень громадян України, погашення заборгованості держави перед громадянами по грошових вкладах, розміщених в установах Ощадного банку та Держстраху. За наполяганням уряду та Президента Верховна Рада має визначитись і щодо подальшої долі пільг, які надаються громадянам для оплати житлово-комунальних послуг, спожитої електроенергії, проїзду громадським транспортом тощо.

Верховна Рада України має розглянути низку важливих законопроектів, пов'язаних із реформуванням пенсійної системи, соціальним захистом наших громадян, передусім ветеранів війни і праці, чорнобильців, інвалідів. Чільне місце відводиться розгляду законопроектів, пов'язаних з розвитком науки, культури, освіти, екологічної безпеки, охорони здоров'я людей. Багато актуальних законопроектів також з питань державного будівництва, законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та боротьби з організованою злочинністю і корупцією, з інших галузей права, перераховувати які можна ще довго. Але є ліміт часу.

Завершуючи виступ, хотів би просити народних депутатів оперативно затвердити календарний план проведення сесії та розклад засідань на вересень, розібратись із порядком висвітлення нашої сесії і приступити до виконання тих величних завдань і планів, які стоять перед народними депутатами під час роботи 8-ї сесії.

Дякую за увагу.

Парламентська хроніка

Дати життя законам

Ранкове і денне засідання 4 вересня

(Початок на 1-й стор.).

Народні депутати обговорили і прийняли постанову про календарний план проведення восьмої сесії Верховної Ради України третього скликання. Упродовж сесії 41 день відведено на пленарні засідання. Заплановано чотири дні уряду. Найближчий день уряду «Про виконання Держбюджету 2000 року», що відбудеться 11 вересня, вирішено провести як пленарне засідання з прийняттям рішень, що вимагається Конституцією України.

Схвалено постанову і про розклад засідань ВР на вересень 2001 року. Згідно з якою перший тиждень місяця робота в комітетах, фракціях і групах; другий і третій — пленарні; четвертий — робота в округах.

Тривалі й гострі дискусії розгорілися під час обговорення проекту постанови про порядок висвітлення роботи восьмої сесії Верховної Ради України третього скликання. Було внесено три проекти. Від Комітету з питань свободи слова та інформації (народний депутат Ігор Гаврилов): забезпечити висвітлення та трансляцію роботи Верховної Ради на недержавних радіо та телеканалах. Від КПУ (народний депутат Сергій Гмиря): висвітлювати роботу парламенту по Національному радіо у повному обсязі, а по телебаченню подавати докладну інформацію. Від фракції Українського Народного Руху (народний депутат Віталій Шевченко): повернутися до виконання попередніх постанов.

За результатами голосування проект постанови, внесений Ігорем Гавриловим, набрав 77 голосів; Сергієм Гмирею — 219; Віталієм Шевченком — 120 голосів.

Голова ВР Іван Плющ провів рейтингове голосування і за основу — 236 голосами — був прийнятий проект постанови, яким передбачалася пряма трансляція роботи ВР по радіо у повному обсязі та розширене висвітлення по телебаченню. Однак під час голосування в цілому, постанова прийнята не була. За неї проголосувало 219 народних депутатів.

Голова Верховної Ради Іван Плющ доручив профільному комітету попрацювати над прийнятою за основу постановою і повернутися до цього питання на наступному засіданні.

Анатолій КАРАСЬ.

Зміни потрібні, але поспіху бути не повинно

Наближення до європейських стандартів у місцевому самоврядуванні в Україні — це не просто нав'язлива ідея, а безальтернативна для нас система організації влади. На цьому наголосив Голова Верховної Ради Іван Плющ під час зустрічі з делегацією Конгресу місцевих та регіональних влад Європи (організації, що входить до структури Ради Європи). Іван Плющ додав: «Але ми вийшли з такого суспільства, де ніколи не було європейських стандартів, натомість були стандарти подвійні й потрійні». Тому, на думку Голови ВР, механічної зміни українського законодавства замало, необхідно працювати з людьми, доводити їм переваги європейської моделі самоврядування, вміти застосовувати нові законодавчі норми на практиці. Іван Плющ наголосив: «Останніми роками створилося багато нових обставин, насамперед створилася ілюзорна багатопартійність — швидше за формою, аніж за змістом. Наше законодавство потребує вдосконалення, але поспіху тут бути не повинно: під всі зміни має бути підведена міцна фінансова основа».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Фотофакт

*Міністр оборони України Олександр Кузьмук **(ліворуч)** і міністр оборони Республіки Фінляндія Ян-Ерик Енестам **(у центрі)** перед початком офіційної зустрічі, під час якої вони підписали Меморандум про взаєморозуміння.*

Фото Віктора ПОБЄДИНСЬКОГО (УНІАН).

Основними пріоритетами в роботі парламенту будуть соціальні питання

Перший камінь у фундамент

Столична адміністрація, а також підприємства Києва надали вінничанам найбільшу допомогу в дні зимової стихії. Близько 5 млн. грн. надійшло тоді зі столиці в область. Кияни збудували в декількох селах газопровід, з перших днів працювали на відновленні пошкоджених ліній електропередач. Навіть дали слово реконструювати одну з вулиць обласного центру — Київську.

Міський голова Володимир Ваховський вручив О. Омельченку диплом — «Людина року» у Вінниці. Гість на вулиці Пирогова заклав перший камінь у фундамент нового багатоповерхового будинку. Споруджуватимуть його також кияни —будівельники холдингової компанії «Київміськбуд». Це буде найсучасніше житло у Вінниці. А квартири в ньому можна буде отримати за схемою, уже відпрацьованою в столиці, — у кредит. Для цього у Вінниці відкрито філію банку «Аркада».

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Старі пісні про самоврядування

Проведення просвітницької роботи щодо розвитку місцевого самоврядування, поліпшення взаємодії асоціацій та інших об'єднань органів місцевого самоврядування з органами виконавчої влади — такі пріоритети нової програми, затвердженої Указом Президента «Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні». Про це повідомив на брифінгу перший заступник глави адміністрації Президента, керівник головного управління організаційно-кадрової роботи і взаємодії з регіонами Юрій Єхануров.

За його словами, програма повинна сприяти формуванню «економічно достатніх територіальних громад», а ще вдосконалити механізми управління об'єктами права комунальної власності і територіальних громад. Юрій Єхануров відзначив, що в рамках програми повинна надаватися науково-методична допомога органам місцевого самоуправління, а також підвищуватися професійний рівень посадових осіб і забезпечуватися підготовка кадрів для них. Про це **повідомив «Інтерфакс-Україна».**

Наш коментар

Власне, ніяких америк перший заступник глави адміністрації не відкрив. Бо хоча й було сказано про те, що потрібно направити у Верховну Раду законопроекти, необхідні для розвитку місцевого самоврядування, про жоден з них Юрій Єхануров так і не прохопився. Отож складається враження, що місцеве самоуправління й надалі залишатиметься заручником «виконавчої вертикалі». Недаремно ж в Одесі у таких випадках кажуть: «Не учите меня жить, лучше помогите материально». Але, схоже, під словами «вдосконалення механізмів управління об'єктами права комунальної власності і територіальних громад» криється бажання «прихватизувати» залишки власності місцевих громад саме органами виконавчої влади.

Володимир КОРОЛЮК.

 Фотофакт

*Воротар футбольного клубу «Динамо» (Київ) Олександр Шовковський (**у центрі**) став першокурсником Інституту журналістики Національного університету імені Тараса Шевченка.*

Фото Ольги ВОЛОВЕНКО.

Сімдесят «стальних» років

Сімдесят років виповнилося газеті «Азовсталець», багатотиражці Маріупольського металургійного комбінату «Азовсталь». Перший її номер вийшов 1 вересня 1931 року ще під час будівництва заводу і називався цілком у дусі тих часів: «За 17 мільйонів тонн чавуну». Виходила газета двома мовами, українською та російською, тричі на тиждень. За її сторінками сьогодні можна вивчати історію одного з найбільших в області підприємств. А теперішньому тиражу газети — понад 13 тисяч примірників — позаздрять і деякі «великі» видання. І хоча металургійний комбінат уже не державне підприємство, «Азовсталець» продовжує виходити як газета трудового колективу.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

 Журналіст — професія небезпечна

На городі бузина...

Хмельницьких журналістів захистили. У стінах обласного управління СБУ

 Репліка

(Початок на 1-й стор.).

Такий початок зустрічі спричинив вибух журналістських емоцій, котрі висловили співчуття полковнику за його «невизначену місію» у цьому заході. Мовляв, заяву про погрози за виконання професійного обов`язку можна було писати і десять років тому, і вчора, і сьогодні. А результативність? Навіть на побутовому рівні правоохоронці створюють фікції, в Україні не розкрите жодне вбивство журналіста.

— Тож про який реальний захист журналістської діяльності може йти мова? — в один голос питали полковника редактор телепрограми «Контакт» Анатолій Пундик, власкор газети «День» Михайло Василевський, завввідділом обласної газети «Подільські вісті» Петро Лічман, журналісти інших регіональних і центральних видань. Що у цьому випадку міг сказати керівник регіональної структури та ще й без достатнього досвіду спілкування з «кусючою» публікою?! А пропозицій до співпраці з журналістами у цьому контексті на регіональному рівні підвідомчі підрозділи полковнику, певне, не встигли підготувати. От і вийшла розмова за принципом: на городі бузина...

Та все ж таки, коли висипала ота ватага пишучої публіки із стін СБУ на широкий тротуар, котрийсь із гурту заспокоїв колег:

— Хлопці, майте Бога в серці! Подивіться, ми ж цілу годину були надійно захищені спеціальним озброєним підрозділом! Перший крок таки зроблено. Тепер вперед, до нових барикад!

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

«Битовуха» — привід, конфлікт — причина

 Резонанс

Стан здоров'я оператора луганської телекомпанії «Ефір-1» Олексія Мовсесяна, якого було по-звірячому побито тиждень тому, залишається критичним. Він дотепер в комі, й лікарі борються за його життя. Триває слідство, однак, на думку журналістів місцевих і центральних засобів інформації, працівники правоохоронних органів ведуть розслідування не дуже ретельно. Мало того, поширюють брехливу інформацію. Зокрема, правоохоронці заявили, що того вечора, 26 серпня, Мовсесян перебував у стадії алкогольного сп'яніння, що бійка виникла на побутовому грунті т. ін. Журналісти телекомпанії провели своє розслідування та зібрали достатньо матеріалів, які, на їхню думку, доводять, що випадок пов'язаний з судовим процесом, де Олексій Мовсесян проходить як потерпілий. Йдеться про погрози журналістам і Олексію з боку депутата Луганської обласної ради Володимира Ландіка в період конфлікту міського голови Анатолія Ягоферова і депутатів. До речі, суд мав відбутися всього через кілька днів після побиття оператора. Як встановили «ефірівці», під час бійки один із тих, хто нападав, весь час телефонував по мобільному і когось інформував про те, що відбувається. «Швидку допомогу» також було викликано по «мобілці».

Колеги журналіста звернулися з листом до губернатора області, начальника обласного управління УМВС і начальника міського управління міліції з вимогою дати відповіді на багато запитань, що виникли. І з даної справи, і з інших шести. У них також йдеться про погрози журналістам, а в інших випадках і про рукоприкладство. На брифінгу перший заступник начальника обласного управління полковник Володимир Гуславський не зміг дати жодної досить аргументованої відповіді. Іншої версії причин бійки, крім побутової, він не висував. Інформація журналістського розслідування «Ефіру» виявилася більш широкою, судячи з усього, несподівано для міліцейського керівництва. Луганські журналісти мають намір перебіг слідства тримати під своїм контролем.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Знайшли труп, поміняли начальника

В Одесі, як уже повідомляв «Голос України», було знайдено мертвим оператора Одеської державної телерадіокомпанії, 23-річного Олега Черняка. На тілі ознак насильства не виявлено. Гадають, що смерть настала внаслідок передозування наркотиків — на тілі загиблого виявлено сліди від двох уколів внутрішньої ін'єкції. Батьки загиблого — відомі у місті тележурналісти.

Тим часом в Одеській області поміняли керівництво СБУ. Начальником Управління Служби безпеки там призначено Анатолія Павленка. До того він обіймав посаду заступника начальника Управління СБУ в Полтавській області, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

 Новини регіону: Черкащина

Перемогли смілянці

Оргкомітет міжнародної програми «Ертспейкер-XXI» визнав переможцем у номінації «За стабільність економічного розвитку в умовах посткризової економіки» ВАТ «Смілянський машинобудівний завод».

Підприємство, яке спеціалізується на випуску обладнання для хлібопекарської та цукрової галузей, щороку нарощує обсяги виробництва та освоює нові зразки виробів. Тістозмішувальні машини, які мають особливий попит, смілянські машинобудівники експортують у країни близького і далекого зарубіжжя.

Новинка, яку довго чекали

Відділення рентгенохірургії Черкаської обласної лікарні поповнилося сучасним обладнанням —ангіографічним комплексом американської фірми «Дженерал електрік».

Нову апаратуру придбано на кошти обласного бюджету та з допомогою Мінфіну України. Черкаські медики зможуть проводити і високоточну діагностику, і робитимуть малокровні операції без загального наркозу хворих.

«Радон» не Балатон, а іноземців приймає

Торік працівники німецького Червоного Хреста за свій рахунок оздоровили у звенигородському санаторії «Радон» групу вихованців місцевого сирітського будинку, а також дітей з багатодітних та малозабезпечених родин.

Цього року німецькі благодійники організували відпочинок не лише для українських дітей, а й для працівників німецького Червоного Хреста.

Ловися, рибко, поповнюй гаманець

Рибгосп «Гірський Тікич», що в Жашківському районі, вже кілька років вирощує осетроподібні види риби. Саме тут уперше в Україні одержано потомство цінної промислової риби — веслоноса, яка є для тамтешніх місць справжньою екзотикою.

Виробництво личинки, зарибки, реалізація товарної риби приносять господарству вагомі прибутки. За перше півріччя нинішнього року гаманець «Гірського Тікича» поповнився майже 800 тисячами гривень.

«Кобзар» з-за океану

Черкаський музей єдиної книги «Кобзар» Тараса Шевченка поповнився раритетними експонатами. З допомогою канадської «Просвіти» сюди надійшла бібліотека Шевченкіани, видана протягом останнього століття у Країні кленового листа.

Стараннями комітету прихильників Руху з Нью-Йорка до музею передано екслібриси відомого митця Богдана Чайківського.

Кургани не розкрили таємниць

У знаменитому Холодному Яру, що на Чигиринщині, все літо працювала українсько-польська археологічна експедиція.

Майже 40 науковців із Черкас, Києва та Кракова досліджували найбільше в Європі скіфське городище періоду VII—II століть до нашої ери. Розкопано за цей час 11 древніх курганів. Лише два з них, дійшли висновку археологи, використовувалися для поховань.

Добірку підготувала Лідія ТИТАРЕНКО.

Фотофакт

У Києві в приміщенні експоцентру «Спортивний» проходить 18-та спеціалізована виставка «Стоматологія-2001». Експозицію розгорнуто за підтримки Комітету Верховної Ради з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, Міністерства охорони здоров'я України.

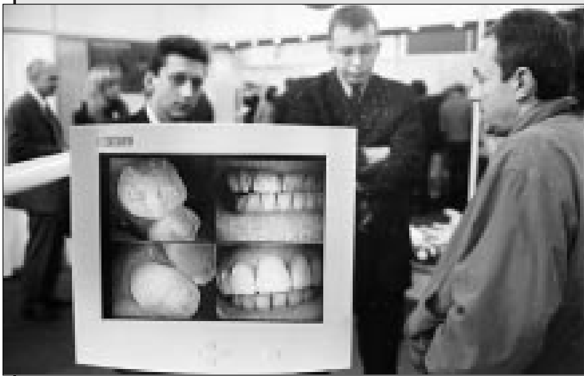

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Голос України», 5 вересня 2001 року. № 158 (2658)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про нафту і газ

Цей Закон визначає основні правові, економічні та організаційні засади діяльності нафтогазової галузі України та регулює відносини, пов'язані з особливостями користування нафтогазоносними надрами, видобутком, транспортуванням, зберіганням та використанням нафти, газу та продуктів їх переробки з метою забезпечення енергетичної безпеки України, розвитку конкурентних відносин у нафтогазовій галузі, захисту прав усіх суб'єктів відносин, що виникають у зв'язку з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, розробкою родовищ нафти і газу, переробкою нафти і газу, зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, споживачів нафти і газу та працівників галузі.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

нафтогазова галузь — галузь економіки України, яка разом з іншими галузями забезпечує пошук, розвідку та розробку родовищ нафти і газу, транспортування, переробку, зберігання і реалізацію нафти, газу та продуктів їх переробки;

відправники — фізичні або юридичні особи усіх форм власності, які забезпечують доставку на приймальні термінали підприємств магістрального трубопровідного транспорту нафти, газу або продуктів їх переробки відповідно до укладених угод;

внутрішня транспортна послуга — переміщення територією України нафти і газу та продуктів їх переробки як власного виробництва, так і тих, що надійшли з інших країн, для задоволення потреб споживачів України;

газ — корисна копалина, яка являє собою суміш вуглеводнів та невуглеводневих компонентів, перебуває у газоподібному стані за стандартних умов (тиску 760 мм ртутного стовпа і температури 20^0 С) і є товарною продукцією;

геологічне вивчення нафтогазоносності надр — комплекс робіт (геологічне знімання, геофізичні, геохімічні, аерокосмогеологічні дослідження, прямі пошуки, буріння і випробування свердловин дослідно-промислова розробка, науково-дослідні і тематичні роботи, їх аналіз та узагальнення), що проводяться з метою вивчення геологічної будови і нафтогазоносності надр на певній території;

гірничий відвід — частина нафтогазоносних надр, надана користувачам для промислової розробки родовищ нафти і газу або для створення та експлуатації підземних сховищ газу, нафти і продуктів їх переробки;

ділянка нафтогазоносних надр — обмежена по площі і глибині частина земної кори, на яку у встановленому порядку надається спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами;

дослідно-промислова експлуатація підземного сховища газу — проведення на вибраному для створення сховища об'єкті комплексу робіт, включаючи дослідні закачування та відбирання газу, з метою уточнення можливого максимального об'єму зберігання газу, інших гірничо-геологічних параметрів і техніко-економічних показників сховища та вибору раціонального варіанта його повного облаштування;

дослідно-промислова розробка родовища нафти і газу — стадія геологічного вивчення родовища, на якій здійснюється видобуток з родовища обмеженої кількості нафти і газу з метою визначення його промислової цінності, уточнення гірничо-геологічних та технологічних параметрів, необхідних для підрахунку запасів нафти, газу і супутніх компонентів та обгрунтування вибору раціонального методу (технології) промислової розробки родовища;

Єдина газотранспортна система України — сукупність функціонально пов'язаних між собою підприємств з виробництва, передачі та постачання природного газу;

угода про умови користування нафтогазоносними надрами, яка є невід'ємною частиною спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, — угода між спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр та заявником на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами про технічні, технологічні, організаційні, фінансові, економічні, соціальні, екологічні зобов'язання сторін та про порядок регулювання відносин між ними в процесі користування нафтогазоносними надрами на наданій ділянці надр;

магістральний трубопровідний транспорт нафти і газу — технологічний комплекс — окремий трубопровід (або сукупність трубопроводів) та пов'язані з ним єдиним технологічним процесом об'єкти, за допомогою яких здійснюється постачання нафти і газу споживачам, включаючи транзитне постачання через територію України;

користування нафтогазоносними надрами — геологічне вивчення і розробка нафтогазоносних надр з метою пошуку та розвідки родовищ нафти й газу, видобутку нафти й газу або їх зберігання, повернення (захоронення) супутніх і стічних вод, інших відходів, що видобуваються в процесі розвідки і розробки родовищ нафти і газу;

користувач нафтогазоносними надрами — юридична або фізична особа, що має спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами з метою пошуку та розвідки родовищ нафти і газу, видобутку нафти і газу або їх зберігання, повернення (захоронення) супутніх і стічних вод, інших відходів, що видобуваються в процесі розвідки і розробки родовищ нафти і газу;

нафта — корисна копалина, що являє собою суміш вуглеводнів та розчинених в них компонентів, які перебувають у рідкому стані за стандартних умов (тиску 760 мм ртутного стовпа і температури 20^0 С), і є товарною продукцією;

нафтогазоносні надра — розташована під поверхнею суші та дном водоймищ частина земної кори, що простягається до глибин, доступних для геологічного вивчення та освоєння, яка містить нафту, газ та супутні їм компоненти;

перевалювальний комплекс — комплекс споруд для приймання, накопичення, тимчасового зберігання та перевантаження з одного виду транспорту на інший нафти, нафтопродуктів та скрапленого газу;

підземне сховище нафти, газу чи продуктів їх переробки — технологічний комплекс, штучно створений в природній або штучній ємності надр накопичувач нафти чи газу і технологічно поєднані з ним споруди, які служать для періодичного наповнення, зберігання і відбирання нафти, газу чи продуктів їх переробки для постачання споживачам;

поклад нафти і газу — одиничне природне скупчення нафти і газу в надрах;

промислова експлуатація підземного сховища нафти і газу — закачування у підземне сховище або вилучення з нього нафти чи газу;

промислова розробка родовища нафти і газу — технологічний процес вилучення з родовища нафти, газу та супутніх їм корисних компонентів, що здійснюється на основі відповідних проектних документів після завершення геологічного вивчення родовища, геолого-економічної оцінки і затвердження у встановленому порядку запасів нафти, газу і супутніх компонентів;

родовище нафти і газу — природне скупчення нафти і газу, що складається з одного чи кількох покладів, які в плані (горизонтальній проекції) частково або повністю збігаються між собою;

розробка родовища нафти і газу — технологічний процес вилучення з родовища нафти, газу та супутніх їм корисних компонентів, який складається з двох послідовних етапів — дослідно-промислової розробки родовища та промислової розробки родовища;

спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами — документ, що видається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр і засвідчує право юридичної чи фізичної особи, якій цей документ виданий, на користування нафтогазоносними надрами протягом часу, в межах ділянки надр, на умовах, передбачених у цьому документі;

транзит нафти, газу та продуктів їх переробки трубопроводами — переміщення відповідно до укладених угод магістральними трубопроводами територією України між прикордонними пунктами приймання та здавання або на перевалювальні комплекси нафти, газу та продуктів їх переробки, що надійшли з території інших держав і призначені для споживачів за межами України, а також переміщення по магістральних трубопроводах нафти, газу та продуктів їх переробки, пов'язане з наданням послуг з тимчасового їх зберігання або переробки на території України з подальшим переміщенням за її межі;

транспортна послуга — виробничі операції з приймання, переміщення, здавання, тимчасового зберігання і перевантаження нафти, газу та продуктів їх переробки.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у зв'язку з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, розробкою родовищ нафти і газу, зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, незалежно від форм власності господарюючих суб'єктів — учасників таких відносин.

Дія цього Закону не поширюється на відносини щодо користування нафтогазоносними надрами на умовах розподілу продукції, які регулюються Законом України «Про угоди про розподіл продукції».

Стаття 3. Законодавство про нафту і газ

Відносини, пов'язані з користуванням нафтогазоносними надрами, видобутком, транспортуванням, зберіганням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, регулюються Кодексом України про надра, Законом України «Про трубопровідний транспорт», Законом України «Про угоди про розподіл продукції», іншими нормативно-правовими актами, а також цим Законом з питань, пов'язаних з особливостями нафтогазової галузі.

Стаття 4. Особливості регулювання відносин у нафтогазовій галузі

Регулювання відносин у нафтогазовій галузі має особливості, пов'язані з об'єктивними умовами функціонування галузі:

постійним і безперервним збалансуванням видобутку, постачання і споживання газу, для забезпечення якого встановлюється єдине диспетчерське (оперативно-технологічне) управління Єдиною газотранспортною системою України;

наявністю Єдиної газотранспортної системи України для газопостачання споживачів;

підвищеною вибухо- та пожежонебезпечністю газу, нафти та продуктів їх переробки і необхідністю у зв'язку з цим підтримання надійності та безпеки експлуатації об'єктів нафтогазової галузі.

Стаття 5. Принципи державної політики в нафтогазовій галузі

Державна політика в нафтогазовій галузі базується на принципах:

державного управління в нафтогазовій галузі;

державного регулювання діяльності в нафтогазовій галузі;

збереження цілісності та забезпечення надійності і ефективності функціонування Єдиної газотранспортної системи України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею;

створення умов для розвитку та підвищення ефективності діяльності нафтогазової галузі;

безпеки експлуатації об'єктів нафтогазової галузі;

раціонального споживання газу, нафти та продуктів їх переробки та впровадження енергозберігаючих технологій, включаючи обладнання газопроводів газотурбінними та турбодетандерними установками;

додержання єдиних державних норм, правил і стандартів усіма суб'єктами відносин, пов'язаних з видобутком, транспортуванням, постачанням і використанням газу, нафти та продуктів їх переробки;

забезпечення екологічно безпечного функціонування об'єктів нафтогазової галузі;

забезпечення захисту прав та інтересів усіх суб'єктів відносин, що виникають у зв'язку з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, розробкою родовищ нафти і газу, переробкою нафти і газу, зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, споживачів нафти і газу та працівників галузі;

сприяння розвитку конкурентних відносин на ринку газу, нафти та продуктів їх переробки;

забезпечення підготовки кадрів високої кваліфікації для нафтогазової галузі;

створення умов для підтримання стабільного фінансового стану нафтогазової галузі;

взаємної відповідальності постачальників газу, нафти і продуктів їх переробки та споживачів;

створення умов для перспективних наукових досліджень;

забезпечення раціонального використання надр в інтересах Українського народу і надрокористувачів;

пріоритетного використання вітчизняного науково-технічного, технологічного та кадрового потенціалу.

Розділ II. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ НАФТОГАЗОВОЇ ГАЛУЗІ

Стаття 6. Державне управління в нафтогазовій галузі

Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у нафтогазовій галузі та здійснює законодавче регулювання відносин у ній.

Кабінет Міністрів України та інші уповноважені на це органи виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом, реалізують державну політику в нафтогазовій галузі та здійснюють управління нею.

Стаття 7. Державне регулювання діяльності в нафтогазовій галузі

Державне регулювання діяльності в нафтогазовій галузі здійснюється шляхом встановлення загальних правил здійснення цієї діяльності суб'єктами підприємницької діяльності, надання ліцензій на здійснення окремих видів діяльності, спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами та формування тарифної політики та іншими засобами, що визначаються законами.

Основними завданнями державного регулювання нафтогазової галузі є:

сприяння конкуренції у нафтогазовому комплексі;

забезпечення проведення цінової та тарифної політики в нафтогазовому комплексі;

захист прав усіх суб'єктів відносин, що виникають у зв'язку з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, розробкою родовищ нафти і газу, переробкою нафти і газу, зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, споживачів нафти і газу та працівників галузі.

Стаття 8. Антимонопольні обмеження в нафтогазовій галузі

Суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють видобуток нафти і газу, транспортування нафти трубопроводами, транспортування і розподіл природного газу і визнані в установленому законодавством порядку монополістами на ринках нафти і газу, не можуть припиняти свою діяльність або зменшувати її обсяг з метою створення дефіциту нафти чи газу, якщо необхідність такого обмеження не встановлена чинним законодавством.

У разі виникнення спорів між сторонами угоди про транзит не допускається припинення або скорочення транзиту нафти, газу та продуктів їх переробки підприємством трубопровідного транспорту до вирішення спору в суді, якщо інше не передбачено відповідною угодою.

Розділ III. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 9. Повноваження органів місцевого самоврядування

До повноважень органів місцевого самоврядування у відносинах, пов'язаних з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, розробкою родовищ нафти і газу, переробкою нафти і газу, зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафти, газу та продуктів їх переробки, в межах їх компетенції належить:

надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на відповідній підпорядкованій їм території об'єктів нафтогазового комплексу, сфера екологічного впливу діяльності яких згідно з діючими нормативами включає відповідну територію;

погодження питань про надання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

участь у розробці комплексних планів нафтогазопостачання споживачів на підпорядкованій їм території;

участь у розробці і реалізації системи заходів щодо роботи об'єктів нафтогазової галузі у надзвичайних умовах;

інші повноваження, визначені законом.

Органи місцевого самоврядування не мають права втручатися в господарську діяльність суб'єктів, що здійснюють геологічне вивчення нафтогазоносності надр, розробку родовищ нафти і газу, переробку нафти і газу, зберігання, транспортування та реалізацію нафти, газу та продуктів їх переробки, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

Розділ IV. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ КОРИСТУВАННЯ НАФТОГАЗОНОСНИМИ НАДРАМИ

Стаття 10. Право власності на нафту і газ

Право власності на природні ресурси нафти і газу, які знаходяться в межах території України, її територіальних вод та виключної (морської) економічної зони, належить Українському народу.

Нафта і газ, видобуті користувачем нафтогазоносних надр і повернуті в надра для зберігання, технологічних цілей або запобігання їх знищенню, належать користувачу нафтогазоносними надрами, якщо інше не передбачено цим Законом або угодою про умови користування нафтогазоносними надрами.

Після закінчення строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами державне майно, що було надане у користування власнику цього дозволу, повертається державі. Споруди, обладнання та інші активи, що були створені власником спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами в процесі здійснення підприємницької діяльності в нафтогазовій галузі, є його власністю і після закінчення строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами можуть використовуватися ним на власний розсуд.

Стаття 11. Спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами

Користування нафтогазоносними надрами, пошук і розвідка родовищ нафти і газу, їх експлуатація, спорудження та експлуатація підземних сховищ для зберігання нафти і газу здійснюються лише за наявності спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами, що надаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр, на умовах, визначених чинним законодавством.

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами має містити, зокрема:

відомості про отримувача спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, вид робіт, на проведення яких він видається;

визначення меж ділянки нафтогазоносних надр, що надаються в користування;

строк дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

перелік обов'язкових додатків, у тому числі угоду про умови користування нафтогазоносними надрами.

Стаття 12. Принципи надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами

Надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами здійснюється з додержанням принципів:

відкритості конкурсної системи при виборі переможця конкурсу на отримання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами;

наявності у заявника відповідної кваліфікації, матеріально-технічних та фінансових можливостей для користування нафтогазоносними надрами;

забезпечення державою гарантій власникам спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами та захист їх інтересів відповідно до законодавства протягом усього строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

забезпечення власниками спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами взятих на себе зобов'язань, передбачених чинним законодавством та спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами;

забезпечення максимально ефективного і раціонального використання нафтогазоносних надр;

платності надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами;

попереднього погодження спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр, що здійснює надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами, надання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з центральними органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів, водного господарства, а також з органами місцевого самоврядування.

Стаття 13. Види спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами

На користування нафтогазоносними надрами надаються такі види спеціальних дозволів:

на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ;

на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ);

на будівництво та експлуатацію підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі підземних сховищ нафти чи газу та споруд для захоронення відходів виробництва нафтогазової галузі і супутніх вод.

Видобування не придатних для побутового використання мінералізованих підземних вод для потреб нафтогазової галузі та захоронення супутніх і стічних вод у нафтогазоносних пластах та пластах, насичених мінералізованими водами, що не придатні для господарського і побутового використання, в межах цієї ділянки здійснюються користувачами нафтогазоносних надр без спеціального дозволу на водокористування.

Придатність мінералізованих підземних вод для побутового та господарського використання встановлюється органом, визначеним Кабінетом Міністрів України.

Користувач нафтогазоносними надрами, який має спеціальний дозвіл на видобування нафти і газу, має право проводити в межах наданої йому ділянки надр пошук і розвідку нових покладів нафти і газу.

Користувач нафтогазоносними надрами, який має спеціальний дозвіл на створення і використання підземних сховищ газу, нафти та продуктів їх переробки, може без укладання додаткової угоди здійснювати на одержаній ділянці надр додаткове геологічне вивчення (дорозвідку) об'єктів, у яких планується створити підземні сховища.

Стаття 14. Порядок надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами

Спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надра-

ми надаються на конкурсних засадах у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до статті 15 цього Закону.

У разі відкриття покладу нафти і газу користувач нафтогазоносними надрами, який здійснював пошук і розвідку родовищ за інших рівних умов, які були оприлюднені як умови конкурсу відповідно до статті 15 цього Закону, має переважне право на одержання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами цієї ділянки для видобування нафти і газу.

Відмова спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі геології та використання надр у видачі спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, яка не є обгрунтованою, або порушення цим органом порядку видачі такого дозволу можуть бути оскаржені до суду.

Власник спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не може дарувати, продавати або будь-яким чином відчужувати права, надані йому спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, будь-якій іншій юридичній чи фізичній особі, в тому числі передавати їх до статутних фондів створюваних з його участю суб'єктів господарської діяльності, а також до майна спільної діяльності.

Стаття 15. Конкурс на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Конкурс по видачі спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами визнається таким, що відбувся, якщо у ньому взяло участь не менше двох учасників.

У разі, якщо лише один суб'єкт підприємницької діяльності подав заявку на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, а відсутність інших учасників зумовлена причинами, що визнані об'єктивними спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр, то спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами надається заявникові за умови його відповідності усім вимогам, які встановлені органом, що проводить конкурс.

Обов'язковою умовою участі в конкурсі є надання заявником повної та достовірної інформації про себе відповідно до встановленої процедури проведення конкурсу.

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами надається заявнику не пізніше ніж через 60 днів з моменту визнання його переможцем конкурсу. Протягом цього строку має бути завершено всі необхідні процедури, передбачені чинним законодавством, та укладено угоду про умови користування нафтогазоносними надрами.

Умови проведення конкурсів на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами розробляються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр і затверджуються Кабінетом Міністрів України, а конкурсний відбір здійснюється постійно діючою міжвідомчою конкурсною комісією, персональний склад якої затверджується Кабінетом Міністрів України.

При оголошенні конкурсу спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі геології та використання надр повинен оприлюднити таку інформацію:

строк дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

вичерпну характеристику, необхідну для даного виду спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, щодо природних умов, ландшафту та геологічної будови ділянок нафтогазоносних надр, що надаються в користування;

вичерпну характеристику обладнання та споруд, що надаються в користування відповідно до умов спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

орієнтовний обсяг капітальних вкладень, які необхідно здійснити на початковій та наступних стадіях використання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

розмір збору за отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

іншу інформацію, визначену спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр.

У разі промислової розробки нафтогазоносних надр оприлюднюється також вся необхідна документація щодо технологічних, хімічних, геологічних, фізичних та інших параметрів нафти і газу, що буде видобуватися.

На запит учасників конкурсу спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі геології та використання надр надає відповідно до чинного законодавства інформацію, що стосується ділянки нафтогазоносних надр, яка надається у користування.

Після оголошення міжвідомчою конкурсною комісією переможця конкурсу спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі геології та використання надр укладає з переможцем угоду про умови користування нафтогазоносними надрами. При укладенні угоди про умови користування нафтогазоносними надрами не можуть бути змінені умови, які були оприлюднені як умови конкурсу.

У разі, якщо переможець конкурсу і спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі геології та використання надр протягом 30 календарних днів з дня оголошення переможця конкурсу не уклали угоду про умови користування нафтогазоносними надрами або переможець конкурсу відмовляється від отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі геології та використання надр проводить повторний конкурс відповідно до вимог цього Закону.

У разі, якщо геологічне вивчення нафтогазоносності надр здійснено за рахунок користувача нафтогазоносними надрами, що має намір здійснювати їх промислову розробку, то нафтогазоносні надра передаються йому у користування поза конкурсом.

Стаття 16. Визнання конкурсу недійсним

У разі проведення конкурсу на видання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з порушенням встановленого порядку конкурс може бути визнано недійсним у судовому порядку.

У разі визнання конкурсу недійсним виданий спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами анулюється. У цьому випадку конкурс проводиться повторно.

Стаття 17. Строк дії спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами надається на такий строк для:

геологічного вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ, — не більш як на 5 років;

видобування нафти і газу (промислової розробки родовищ)— не більш як на 20 років;

геологічного вивчення нафтогазоносних надр з подальшою розробкою виявлених родовищ — на строк, що охоплював би період дії окремих спеціальних дозволів на геологічне вивчення нафтогазоносних надр і на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ), але не більш як на 20 років;

спорудження та експлуатації підземних сховищ нафти чи газу — не більш як на 20 років.

Користувач нафтогазоносними надрами, який належно виконував вимоги та умови, передбачені спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами та угодою про користування нафтогазоносними надрами, має право на продовження строку дії цього дозволу.

Строк дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами починається з дня одержання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, якщо в ньому не передбачено інше. Користувач нафтогазоносними надрами зобов'язаний приступити до проведення робіт на визначеній ділянці нафтогазоносних надр не пізніше ніж через 180 календарних днів з моменту отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами.

Стаття 18. Надання земельних ділянок для потреб нафтогазової галузі

Надання земельних ділянок у користування для потреб нафтогазової галузі здійснюється у порядку, встановленому земельним законодавством України.

Стаття 19. Вимоги до ділянок, на які надаються спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами

Ділянки, на які надаються спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами, повинні обмежуватися відповідною площею і глибиною. Повний або частковий збіг ділянок для однакових видів користування нафтогазоносними надрами (крім геологічного вивчення нафтогазоносних надр) не допускається.

Для видобування і зберігання нафти і газу ділянки нафтогазоносних надр повинні повністю охоплювати виявлене родовище нафти чи газу або створене підземне сховище.

Розміри ділянки нафтогазоносних надр, яка надається для видобування нафти і газу, повинні відповідати розміру родовища.

Розміри і межі ділянок, що надаються у користування, встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр відповідно до законодавства.

Максимальна площа ділянок, які надаються для геологічного вивчення нафтогазоносних надр, не може перевищувати 500 квадратних кілометрів.

Якщо виявлене родовище або створене підземне сховище виходить за межі ділянки нафтогазоносних надр, наданої у користування з метою геологічного вивчення, за заявкою користувача нафтогазоносними надрами розмір цієї ділянки може бути збільшено для цієї ж мети без проведення конкурсу, якщо суміжна ділянка нафтогазоносних надр не надана в користування.

Стаття 20. Основні права та обов'язки користувачів нафтогазоносними надрами

Власник спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами має право:

використовувати надану йому ділянку нафтогазоносних надр для здійснення виключно того виду діяльності, що зазначений у спеціальному дозволі на користування нафтогазоносними надрами;

залучати на підрядних умовах виконавців окремих видів робіт, пов'язаних з користуванням нафтогазоносними надрами, які мають технічні можливості, що відповідають вимогам чинного законодавства, за умови прийняття ними відповідальності за порушення екологічних стандартів і вимог;

вести, припиняти свою діяльність на ділянці нафтогазоносних надр на умовах, визначених цим Законом та угодою про умови користування нафтогазоносними надрами.

Власник спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами зобов'язаний:

забезпечити повноту геологічного вивчення, раціональне комплексне використання і охорону нафтогазоносних надр згідно з угодою про умови користування нафтогазоносними надрами та програмою робіт;

додержуватися вимог законодавства України, чинних стандартів, правил, норм виконання робіт, пов'язаних з користуванням нафтогазоносними надрами;

створити безпечні для працівників і населення умови проведення робіт, пов'язаних з користуванням нафтогазоносними надрами;

відшкодовувати збитки, заподіяні підприємствам, установам, організаціям, громадянам та довкіллю.

Додатковий перелік прав та обов'язків власника спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами визначається угодою про умови користування нафтогазоносними надрами.

Стаття 21. Надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами для створення та використання підземних сховищ нафти, газу та продуктів їх переробки

Надання спеціальних дозволів на створення та використання підземних сховищ здійснюється на підставі техніко-економічного обгрунтування доцільності їх створення в порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 22. Особливості надання спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України

Спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, що знаходяться в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України, обумовлюється особливий режим ведення робіт, який погоджується спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади, до відома яких віднесені питання охорони державного кордону України, безпеки судноплавства, рибного господарства, екології та природних ресурсів.

Надання у користування нафтогазоносних надр в межах виключної (морської) економічної зони України здійснюється з урахуванням правового режиму морських просторів.

Одержання спеціального дозволу на користування ділянкою нафтогазоносних надр, що знаходиться в межах територіальних вод або виключної (морської) економічної зони України, означає одночасне набуття права на користування акваторією в межах цієї ділянки для проведення робіт, передбачених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами. У разі неможливості розмістити відповідні технологічні споруди для користування нафтогазоносними надрами в межах акваторії ділянки нафтогазоносних надр ці споруди розміщуються в акваторії поза межами ділянки нафтогазоносних надр. Розміщення будь-яких технологічних споруд для користування нафтогазоносними надрами протягом усього строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України погоджуються спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади, до відома яких віднесені питання охорони державного кордону України, безпеки судноплавства, рибного господарства, екології та природних ресурсів.

В угоді про умови користування ділянкою нафтогазоносних надр щодо користування ділянкою нафтогазоносних надр, що знаходяться в межах територіальних вод або виключної (морської) економічної зони України, можуть встановлюватися додаткові вимоги, які не суперечать чинному законодавству.

Стаття 23. Спільне використання нафтогазоносних надр у нафтогазовій галузі

Якщо під час розвідувальних робіт відповідним спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр зроблено обгрунтований висновок про знаходження родовища (родовищ) нафти і газу в межах ділянок двох або більше користувачів нафтогазоносними надрами, між цими користувачами укладається угода про спільну розвідку та розробку родовища.

У разі виникнення спору щодо умов спільного користування надрами спір вирішується в судовому порядку.

Стаття 24. Відмова у наданні спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами не надається у разі, коли:

не виконані вимоги цього Закону та умови проведення конкурсу;

заявником подано документи з порушенням вимог проведення конкурсу на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

заявником надано недостовірні або неповні відомості про себе.

Спори, що виникають у разі відмови у наданні спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, вирішуються у судовому порядку.

Стаття 25. Визнання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами недійсним

Спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами, видані з порушенням встановленого порядку їх отримання, визнаються недійсними в судовому порядку.

Стаття 26. Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Дія спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами може бути тимчасово зупинена спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр, безпосередньо або за поданням органів державного гірничо-технічного, екологічного і санітарного контролю та органів місцевого самоврядування у разі:

порушення користувачем нафтогазоносними надрами або уповноваженим ним виконавцем робіт умов спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами або угоди про умови користування нафтогазоносними надрами;

виникнення внаслідок виконання робіт, пов'язаних з користуванням нафтогазоносними надрами на ділянці, безпосередньої загрози життю чи здоров'ю працівників користувача нафтогазоносними надрами або населення;

неодноразового порушення вимог законодавства щодо охорони довкілля і раціонального використання нафтогазоносних надр;

виконання на наданій ділянці робіт, не обумовлених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, крім пошуків і розвідки нових покладів нафти і газу в межах ділянки.

Після зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами надрокористувач зобов'язаний зупинити виконання на наданій йому у користування ділянці надр цільових робіт, передбачених цим дозволом.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не знімає з користувача нафтогазоносними надрами обов'язку проводити роботи, пов'язані із запобіганням виникненню аварійної ситуації або усуненням її наслідків.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не перериває строк дії цього дозволу.

Дія спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами поновлюється після усунення користувачем нафтогазоносних надр причин, що обумовили зупинення його дії, і сплати усіх фінансових санкцій, накладених у зв'язку з причинами, що обумовили зупинення його дії.

Стаття 27. Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами.

Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами здійснюється у разі:

відмови користувача нафтогазоносними надрами від користування нафтогазоносними надрами;

ліквідації суб'єкта господарської діяльності, якому надано спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами;

вилучення в установленому законодавством порядку наданої у користування ділянки нафтогазоносних надр;

визнання виданого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами недійсним;

зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами і невжиття користувачем нафтогазоносними надрами заходів для усунення причин цього зупинення;

якщо користувач нафтогазоносними надрами без поважних причин протягом 180 календарних днів з моменту початку строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не приступив до користування нафтогазоносними надрами;

використання нафтогазоносних надр не за призначенням.

Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі геології та використання надр.

Рішення про анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами може бути оскаржене у судовому порядку.

Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами тягне за собою розірвання угоди з надрокористувачем про умови користування нафтогазоносними надрами.

Відшкодування збитків сторін, пов'язаних із анулюванням спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, здійснюється сторонами відповідно до угоди про умови користування нафтогазоносними надрами. У разі виникнення спору щодо відшкодування збитків він вирішується у судовому порядку.

Стаття 28. Угода про умови користування нафтогазоносними надрами

Угода про умови користування нафтогазоносними надрами є невід'ємним додатком до спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, який регулює і конкретизує передбачені законодавством України та спеціальним дозволом технічні, технологічні, організаційні, фінансові, економічні, соціальні, екологічні аспекти користування нафтогазоносними надрами на відповідній ділянці нафтогазоносних надр.

Переможець конкурсу на отримання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами укладає з спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр угоду про умови користування нафтогазоносними надрами.

Істотними умовами угоди про умови користування нафтогазоносними надрами є:

програма робіт, що повинна бути виконана власником спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, порядок її уточнення чи зміни;

джерела фінансування робіт;

строки виконання робіт;

зобов'язання щодо охорони довкілля;

умови продовження, зупинення або анулювання дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, в тому числі при виникненні форс-мажорних обставин;

порядок здійснення контролю за виконанням умов спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами;

право власності на інформацію, отриману в результаті користування нафтогазоносними надрами;

порядок проведення і фінансування ліквідаційних робіт;

відповідальність сторін;

порядок розгляду спорів.

Угода про умови користування нафтогазоносними надрами може доповнюватися іншими умовами, які не суперечать чинному законодавству і визначаються з урахуванням особливостей проведення передбачених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами робіт.

Стаття 29. Державний контроль і нагляд за дотриманням правил і нормативів користування нафтогазоносними надрами і умов спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами та угоди про умови користування нафтогазоносними надрами

Державний контроль за дотриманням правил і нормативів користування нафтогазоносними надрами, умов спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами та угод про умови користування нафтогазоносними надрами здійснюють спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі геології та використання надр, з питань екології та природних ресурсів, органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції.

Державний нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню нафтогазоносних надр та їх використанню здійснює центральний орган виконавчої влади з питань гірничого нагляду.

Користувач нафтогазоносними надрами зобов'язаний надавати цим органам необхідну для їх роботи документацію та інформацію, давати усні або письмові пояснення з питань, що належать до компетенції цих органів.

У разі виявлення порушень відповідні органи можуть тимчасово зупинити провадження робіт, передбачених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, до усунення цих порушень (зупинити дію спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами), а також внести на розгляд спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі геології та використання надр питання про позбавлення надрокористувача спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами.

Розділ V. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ГЕОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ НАФТОГАЗОНОСНОСТІ НАДР

Стаття 30. Проведення геологорозвідувальних робіт на ділянках, де здійснюється видобування нафти і газу

У разі коли на ділянці, наданій користувачеві нафтогазоносними надрами для видобування нафти і газу, виникає необхідність проведення пошукових і розвідувальних робіт, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі геології та використання надр зобов'язаний надіслати користувачеві нафтогазоносними надрами пропозицію щодо проведення таких робіт.

Користувач нафтогазоносними надрами, який одержав таку пропозицію, повинен у місячний строк дати письмову згоду на проведення пошукових і розвідувальних робіт або обгрунтовану відмову від нього.

У разі відмови користувача нафтогазоносними надрами або не-

(Закінчення на 8-й стор.).

Затонулі кораблі побачать сушу

Крим збирається поповнити бюджет підводними скарбами

У найближчі п'ять років в акваторії Чорного моря розгорнеться масштабний пошук затонулих у різний час суден. Рада міністрів Криму схвалила цю справу за пропозицією, підготовленою рядом українських міністерств і відомств. Фахівці стверджують, що на загиблих під час штормів і воєн кораблях, якими всіяне морське дно, починаючи ще з античних часів, знаходяться чималі матеріальні й культурні цінності.

Фінансування пошуку кораблів і скарбів на них візьмуть на себе вітчизняні та іноземні інвестори. Пошуковими роботами вже зайнялися український Центр військової археології, Центральний музей прикордонних військ України і Музей військових трофеїв та знахідок. Комітет з охорони і використання пам'яток історії та культури Криму вже створив комісію, яка контролюватиме пошукові роботи з урахуванням державних інтересів при розподілі і подальшому використанні знайдених історико-культурних цінностей.

Жертви штормів і війн

Скептики твердять, що особливо значних скарбів у Чорному морі шукати нічого, та й глибоководність його додає складностей при пошуку. До того ж такі роботи — вельми дороге задоволення, бо їх вартість залежить багато в чому від глибин.

Однак автори ідеї підняти з морського дна кораблі всіх епох, включно з загиблими останнім часом, схоже, мають більше аргументів на користь солідного проекту. Їх розрахунки переконують, що сотні тисяч доларів, потрібних на заплановані дослідження, не будуть змарновані, а окупляться сторицею і швидко. Достатньо підняти хоча б фантастичні скарби англійського транспортного пароплава «Чорний принц», який затонув неподалік від Балаклави в 1854 році під час Кримської війни. Історики твердять, що цей корабель віз у трюмах 500 000 золотих соверенів, призначених для виплати англійським військовим.

Поки що «Чорного принца» не знайшли, хоча перші його пошуки почалися ще в 70-х роках 19 століття. Пізніше його шукали норвежці, французи і навіть спеціальна експедиція підводних робіт особливого призначення при НКВС — ЕПРОН, створена в 1923 році. Її ядро склали найкращі фахівці, що в різний час закінчили кронштадтську і севастопольську школи водолазів. Підводникам було наказано будь-що знайти скарби «Чорного принца». Певно, через недосконалість тодішньої техніки і приладів корабель із золотом так і не потрапив на очі епронівцям, які за час існування цієї структури підняли безліч затонулих в різні часи кораблів і суден, техніку, цінні вантажі. З особливим шиком севастопольські водолази визволили з дна моря англійський підводний човен «Л-55», який лежав на 35-метровій глибині.

Хоча тоді вдавалося опускатись на ще не значні глибини: рекордними вважалися подолані 150 і навіть 100 метрів.

У 1947 році було піднято восьмипалубний лайнер «Берлін», який через 40 років, уже під назвою «Адмірал Нахімов», знову ліг на дно Чорного моря. В 1965 році підняли підводний човен «М-111», затонулий в 1943 році.

Нині до пошуку кораблів — жертв останньої війни приєдналося чимало спортивних шкіл і клубів підводного плавання Криму. Аквалангісти севастопольського клубу підводників «Аквамарин» розповідають, що нині зосередили свої пошуки на 25 підводних човнах і сотнях молодих підводників, які віддали своє життя в ім'я Перемоги. Юнаки шукають їх у загадковому світі карстових печер, таємничих морських гротів, за картами, складеними після війни, коли було визначено місцезнаходження безлічі потоплених кораблів і субмарин. Деякі з них, «Щуку-204», «Щуку-211», підняли у 80-х роках, а останки загиблих моряків з почестями поховали в Севастополі. Та ще десятки кораблів-воїнів залишилися в глибинах, занесені мулом і піском. Знайти їх значно важче, ніж затонулі надводні судна. Сучасні ехолокатори легко розпізнають великі об'єкти, але малі — масштабу літаків, сотнями яких теж устелене дно Чорного моря, — їм розпізнити складно. Проте чимало їх загинуло так близько від берега, що плавці, пірнальники і пасажири катерів можуть бачити їх. Біля Алупки підприємливі екскурсоводи навіть влаштували рейси до загиблих у 1944 році, перед наступом наших військ на Севастополь, англійського літака «Дуглас» і ще не відомого за номером радянського підводного човна.

«Аквамарин» проводить дослідження, щоб збагатити карти морського дна позначками, про які сповіщає відповідні державні установи. Остання знахідка була у великих пробоїнах і без багатьох деталей надбудови. Рубка обплутана обірваними рибальськими сітями і тралами. Борти щільно обросли водоростями і мідіями. Люки задраєні, але кришки палубної надбудови зірвані. Дивно, що в шлюзі відсутній якір. Таємниці цієї субмарини ще належить відкрити, визначити її клас. Відомо лише, що довжина знахідки 44,5 метра. Човни такого розміру мали екіпаж з двадцяти моряків. Чи дізнаємось про їхню долю?

Шукати на дні є що. Бо коли корабельні аварії в північних морях найчастіше трапляються через невідомі течії, то в Чорному морі — від сильних вітрів і бур. Саме з цих причин з 1804 року лежить на дні розбитий штормом корабель «Тольська Богородиця», з 1838 року — фрегат «Варна», корвет «Месемврія», пароплав «Язон», бриг «Фемістокл», тендери «Промінь» і «Швидкий», транспорт «Анжерон». Лише того року загинуло в березні ще й п'ять купецьких суден з цінним товаром. А в 1848 році скажена буря знищила відразу п'ять військових суден — корвет «Пілад», бриг «Паламед», транспорт «Гостагай», пароплав «Боєць» і тендер «Струмінь».

Вистачає й інших адрес розвідок.

Чого варта одна коса біля Тарханкутського маяка, відома ще з античних часів як нещасливе місце для мореплавців! У цих глибинах навіть плавці без аквалангів і пірнальники часто знаходять предмети незрозумілих конфігурацій. Враження не обманює — це рештки древніх кораблів. Ось і недавно знайдено дерев'яний корпус судна з гарматами, а дно довкола буквально всіяне мідними цвяхами його обшивки. Їх викидає на берег після кожного шторму. За ними визначають приблизне походження і час будівництва суден.

Для подальших досліджень потрібна серйозна експедиція, така, як була організована в 1988 році Сімферопольським університетом і Комітетом охорони та використання пам'яток історії й культури Криму. Тоді було знайдено безліч предметів, які засвідчили місця десятків корабельних аварій на Тарханкутській косі ще з античних часів. Нині вирішено організувати сюди нову — якнайкраще оснащену археологічну експедицію.

Акценти пошуків учені зміщують під воду не випадково, бо на суші основні стародавні скарби давно пограбовано, тож найсенсаційніші відкриття нині науковці роблять саме на морському дні. Товща моря надійно зберігала свої таємниці донедавна — до нині масової появи самодіяльних аквалангістів, оснащених найсучаснішим спорядженням, яке зробило доступними більші глибини.

Міста під хвилями

У нинішньому селищі Чорноморське своїх дослідників чекає ціле підводне місто Калос Лімен («Прекрасна Гавань»), третина якого — на дні моря. Дві тисячі років тому греки тут збудували свій поліс з трьома оборонними баштами і кількома лініями захисних стін. Навіть в одній башті загін воїнів міг відбивати атаки ворога і чекати підмоги з Херсонеса, який містився за десять годин ходу кораблем. Та на рубежі III ст. до н. е. місто захопили скіфи і звели тут уже свої будинки. Археологи знаходять тут скарби в курганах, надгробні плити з заглибинами для вина, частини колон і мріють знайти в морській глибині хоч один храм з декількох, які, вірогідно, пішли під воду.

А біля мису Тузла знайдено, можливо, одну з найбільших на Боспорі корабельних стоянок античних часів. На площі приблизно три гектари тут лежать близько 70 древніх якорів. Два піднятих належать до ще доантичного періоду. Це при тому, що підводних археологічних пошуків тут ще не було. Зважте, йдеться про Керченський півострів, який, як і весь Крим, надзвичайно багатий на археологічні пам'ятки, що опинилися під водою, — городища, руїни античних і середньовічних міст, храми, цитателі, групові могильники і кургани...

Прикро порівнювати світові карти підводних археологічних відкрить, — кажуть учені. Приміром, усе Середземномор'я у прибережній частині рясно всіяне помітками знахідок, і лише наша карта Чорного моря, безсумнівно маючи численні скарби, ще майже чиста.

Учені переконані: є всі підстави знайти на морському дні абсолютно унікальні свідчення минулого життя. Адже ми ще майже не приступали до вивчення колись могутнього племені кіммерійців, які жили в Криму. Між тим, у давні часи Керченська протока називалась Боспором Кіммерійським, були кіммерійські переправи, стіни, античні міста Кіммерік і Кіммерлі. Це про них писав у поемі «Одіссея» Гомер: «Там кіммерійців печальна область...» — і вважав, що «народ покинув країну, і скіфи, прийшовши, зайняли безлюдну територію».

Тут недавно знайдено місто Акру — загадкове для поколінь дослідників. Донедавна про «тихе місце» вченим говорили лише древні джерела, зокрема відома втаємничена фраза «море в холодну погоду замерзає до Акри». Та віки стерли з пам'яті місце її знаходження. Здогадалися шукати під водою. Перші ж занурення біля села Завітне під Керчю виявили на дні силу-силенну амфор і черепиці. На аерофотознімках ця ділянка дна виглядає, як шахова дошка, крізь воду проглядається планування цілого міста площею 15 гектарів. Знайдено велику оборонну башту з залишками 120-метрової стіни, колодязі, різноманітні предмети, а всього на десятиметровій глибині — і стіну, біля якої швартувалися кораблі мореплавців. Уперше вчені склали археологічну карту цього місця. А ще одним відкриттям стала знахідка античного міста Корокондама, яке, за свідченням Страбона, від Акри за «70 стадій водного шляху».

Нині все Чорне море розбито на квадрати, які починають вивчати наші археологи разом з іноземними. Є підстави сподіватися, що до них приєднається відомий американський вчений Роберт Балард, який 16 років тому знайшов в Атлантиці, на глибині 3,2 кілометра, затонулий «Титанік». Цей археолог виступив з сенсаційною заявою, що шукатиме Ноїв ковчег саме в Чорному морі. Бо, на його переконання, біблійна історія про всесвітній потоп має під собою реальну основу, але не на Близькому Сході, як досі вважалося, а на лінії Крим—Синоп. Балард на прес-конференції заявив: «Мені вдавалося знаходити римські судна, які затонули під час цього катаклізму, в тих районах Середземного моря, де, як запевняли люди, не могло їх бути і в помині. Чорне море в цьому плані навіть цікавіше». Якщо Баларду пощастить, Криму відразу ж буде забезпечено всесвітню рекламу і потужний приплив туристів з усіх куточків землі.

Ще й дно почистять

Зауважують, що урядовий проект пошуку підводних скарбів має сенс не тільки у піднятті рештків багатьох легендарних кораблів усіх часів і народів. Знайшлись інвестори, зацікавлені не лише в скарбах і металобрухті, а й в екологічній очистці моря. Буде піднято і ті кораблі, які в будь-який час можуть призвести до надзвичайних ситуацій. Серед них не лише військові з боєзапасом минулих воєн, а й затонулі в останні роки, які мають на борту тонни нафтопродуктів. До того ж, чимало з них загрожують корабельними аваріями для суден, що прибувають у кримські порти. Лише біля севастопольського берега за останні п'ять років пішло на дно п'ять таких суден.

Проблеми ці, хоча й накопичувалися з року в рік, не вирішувалися через брак коштів. Тим часом вони стосуються майже кожного порту і всієї акваторії прибережного Криму. Ось лише один приклад. Шість років тому на траверзі мису Ліхтар у Керченській затоці потонув сирійський теплохід «Дожа» з запасом пального 40 тонн. Недавнє обстеження судна показало, що палива тут лишилося вже менше 17 тонн — решту винесло в море, отруюючи його мешканців. У разі повного витоку нафтопродуктів регіонові буде завдано збитків на суму 10 млн. доларів. За дорученням Кабміну України в Керченському порту проведено нараду міжвідомчої комісії з питань проведення аварійних робіт і підйому судна, учасники якої одностайно за те, щоб віднайти гроші й якнайшвидше підняти «Дожу». Останній проект підняття теплохода доручено інститутам Мінтрансу та екологічної безпеки України.

У Феодосійському порту ситуація не краща. Його забруднили військово-морські сили дружньої сусідки Росії. Дно тут буквально завалене плавпірсами, катерами, плавмішенями, частиною затонулого науково-дослідного судна та багатьма іншими тоннами підводного металобрухту. Саме через ці штучні рифи недавно мало не пішов на дно буксир «Ентузіаст». Вірогідність екологічних аварій не виключена і для танкерів з нафтопродуктами, які тут стали причалювати все частіше. У зв'язку з тим, що портові споруди і акваторія в Феодосійському порту активно використовуються і посестрою — Росією, керівництво порту запропонувало сусідам спільно очистити морське дно, щоб убезпечити тут судноплавство. Та росіяни відмовилися навідріз, пославшись на... відсутність попередньої домовленості. Вирішено почати очистку без них. Гаразд що на цю справу зголошуються іноземні інвестори, які виявляють різнобічну зацікавленість у проектах «п'ятирічки підйому затонулих кораблів».

Цікаво, що серед них є й заможні сиві романтики, понюнацьки захоплені ідеєю пошуку піратських скарбів. Відомо ж бо: новосвітські бухти під Судаком колись облюбували морські джентльмени удачі для нападу на торгові судна. Цілі піратські флотилії почав використовувати проти могутнього Риму понтійський цар Мітрідат, котрий з нинішньої Керчі почав війну за вигнання римлян зі сходу їх імперії. Море тоді було повністю під контролем Мітрідата. Пірати володіли величезною кількістю кораблів, аж до найгрізніших на той час військових з двома і трьома ярусами веслувальників. Мітрідат VI Великий, повелитель Понтійського царства і покровитель піратів, хоча в останній з трьох війн з Римом був розгромлений і помер, таки наблизив крах Священної імперії. Та пірати владарювали в Чорному морі і за часів Візантії, прискорювали падіння й Османської імперії — як і флотилії козацьких чайок. Сюди ще довго заходили й пірати Середземномор'я, які проникали в Чорне море через Дарданелли, Мармурове море і Босфорську протоку, приваблювані корабельними скарбами.

Сьогодні з'являється все більше охочих прочитати захоплюючі сторінки історії піратів, яка нагадує пригодницький роман, дія якого розтяглася на багато віків. Відніні ентузіасти розгортатимуть свої пошуки не самодіяльно і самотужки, а згідно з державною програмою масштабного пошуку затонулих кораблів. Вона почала діяти вже з цього літа.

Віктор ХОМЕНКО.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Є всі підстави знайти на морському дні унікальні свідчення минулого життя

О' Марк, о Мавр!

Орфеї і корифеї

Років двадцять тому режисер Марк Нестантинер був одним із найпомітніших персонажів незалежної київської культурної території. На постійну роботу його не брали. Стоячи біля кав'ярні, там, де нині пам'ятник Паніковському, Марк, трохи випивши, дозволяв собі кричати на всю Прорізну: «Комуністи, де ви? Зараз вас розстрілюватиму!» Він тоді ставив лише українських авторів: Романа Федоріва, Бориса Олійника. А «Стійкого принца» Кальдерона поставив в українському перекладі Борщевського, хоча в «інстанціях» питали: навіщо, адже є прекрасний переклад Пастернака! Отже, Марк належав до певного культурного шару, його навіть намагалися там величати на український манер — Марко. Хоча йому більше підійшло б щось ірландське — О'Марк, тим паче що свого опального і забороненого «Стійкого принца» він присвятив якимось ірландцям, що сиділи в британській в'язниці. Наші «ірландці» тоді також сиділи, але їх згадувати не можна було.

Досьє «ГУ»: Марк Нестантинер, режисер. Закінчив Київський театральний інститут наприкінці 70-х. Головні вистави: «Отчий світильник» (Львів, ТЮГ), «Пам'ять» (Київ, театр імені Франка), «Стійкий принц» (Київ, Молодий театр), «Вільгельм Телль» (Турин), «Клара Мілич» (Мюнхен).

Марк тоді не рвався за кордон. Але тільки-но пішли більшовики, які заважали йому жити і ставити спектаклі, — Марк, наче Мавр, який зробив свою справу, виїхав до Німеччини. Видає там, разом з Борисом Марковським, міжнародний (російською мовою) журнал «Крещатик». Часто буває в Києві.

Цього літа він знову приїхав, на презентацію чергового числа журналу. Зібралися люди, серед них були й непогані поети. Але, як буває в таких випадках, на видноті були не вони. Тому презентація нагадувала гучні жеківські збори, з читанням віршів і викриками з приводу того, що тепер, мовляв, Валуєвський указ в Україні діє проти російськомовних літераторів.

Марк, здавалося, спохмурнів і говорив щось про єдність духовних зусиль. А мені хотілося побачити колишнього Нестантинера, і ми вирішили зустрітися окремо. Вийшли на Хрещатик. Я сказав, як розумію його перехід із однієї культурної території в іншу: мабуть, його завжди тягне до тих, хто на узбіччі. Двадцять років тому україномовні почувалися на узбіччі, тепер —російськомовні.

І тут він вибухнув монологом, в якому був весь колишній Марк, «великий і страшний», і стало заново зрозуміло, чому його так не любила влада:

— Ну, от! І ти запитуєш, чому журнал російською! Так це запитання мені вже ставили в КДБ двадцять років тому, але — стосовно української мови! Що? Ти про це не запитував? Звичайно, якби ти про це питав, я б тобі простіше відповів. А для мене такої проблеми не існує. Мені дивно, що вона є тут. Чому тут про це запитують? Адже ми живемо в незалежній державі, де державна мова українська. Так, не всі знають цю мову — але щоб її знали, не треба запитувати «чому?», це не допоможе. Просто треба по-справжньому дбати про українську культуру. Наприклад, не називати вулиці якимись другорядними іменами, бо це примиряє з нашою провінційністю. Адже ж у нас є великий Ігор Стравинський, основоположник музики XX століття, і він наш земляк, чорт мене забирай! І я запитую: чому Київ не перетинає проспект Стравинського? Чому Київ не перетинає проспект великого Олександра Архипенка чи проспект Волта Діснея? Так-так, його справжнє прізвище —Десняк. Але ви тут його не знали, не знаєте і знати не хочете.

І от якби ці ваші нові кон'юнктурники, котрі цілували в сідницю радянську владу, а тепер цілують незалежну Україну і гроші роблять на цьому (так і напиши), якби вони хоч у назвах проспектів задали нам духовні координати — хто ми є у світі, то ми й самі пишалися б, і світ замислився б про нас.

Та вам слід було обрати людиною року Пашу Лазаренка! Адже він недорого взяв за те, щоб про Україну дізнався, нарешті, весь світ! Їй-Богу, таке пабліситі набагато дорожче коштує, ніж він узяв. А ви його злодієм зробили. Добре, та хоч самі не крадьте! А на ці гроші зробіть на Хрещатику нормальні туалети і видайте для дітей усю світову бібліотеку пригод українською — і діти самі заговорять цією мовою!

Але культура стала чужою тут. Хочеш переконатися — знайди мені зараз на Хрещатику людину, яка на лавочці читає книжку, як двадцять років тому. Знайдеш — гривню дам, і вона буде еквівалентна тисячі доларів!

А ви запитуєте, чому і якою мовою я видаю журнал «Крещатик»! Мені важливо, щоб Хрещатик нагадував не лише про свіже сало з Бессарабки, а й про культурні цінності, і не лише місцеві, а... і чужому научайтеся, й свого не цурайтесь. От ми це й робимо. І робимо на власні кошти. І самі розсилаємо — в Київ, Петербург, Москву, Прагу, Тель-Авів. А позаяк наші автори і наші читачі живуть по всьому світові, потрібна міжнародна мова. Англійська, російська, українська — яка з них міжнародніша?

Коли хочеш створити справжній український журнал — не можна обмежуватися можливостями сучасної України. Створити повноцінний журнал, навіть російською мовою, без світового контексту — не можна, він не витримає європейської конкуренції. Тобто треба виходити на інші координати. Добре, давайте зберемо те, що маємо тут кращого українською, видрукуємо — і незабаром побачимо, що вичерпуємось. А що ми робимо в «Крещатике»? Ми подаємо нинішню українську літературу в контексті світової літератури. Колись Мільтініс, прекрасний режисер, сказав: якщо ми хочемо відродити литовський театр, треба тимчасово відмовитися від литовських п'єс. Треба ставити світову класику, а литовські автори нехай підтягуються. Так і Курбас робив, і всі українські європеїсти. Тут абсурдно зводити бар'єри.

Ти кажеш, я перебільшую, оскільки я все-таки людина театру, а не літератури? Але ж і в театрі у вас не краще! Хто тут залишився з нашого покоління, з тих, хто свого часу подавав надії? Гладій у Канаді, Ліпцин і Афанасьєв у США, Більченко і Критенко у Німеччині, Петров у Росії, Семенцов тепер не при справі. Ну, Малахов залишився, на те він і Малахов...

Що після цього запитувати — «якою мовою»? Це в мене ніби питають: ти за червоних чи за білих? Та хай їм грець! Запитуєш, за кого я. Я — за культуру, я за неї був тоді, і є тепер, і ще буду, сподіваюсь!

Якщо вилучити з цього монологу постколоніальну викривальну патетику («ми/ви» і «якою мовою»), то такий монолог могли б виголосити чимало з тих, хто не в Мюнхені, а тут, в Україні, намагається видавати дитячу літературу чи серйозні журнали. До речі, ці люди роблять свою справу також за власні кошти, але при цьому державна мова не рятує їх від бідності. А з «європейським контекстом» у них усе гаразд. Аби переконатися, погортайте журнали «Кур'єр Кривбасу», «Четвер», а особливо «Ї». Отже, річ не у «вичерпності», а просто в неприкаяності нашої культури.

А «Крещатик» (№2 /12/ 2001), придбаний за 10 гривень на презентації, — цікавий. Є там чудова повість одесита Олега Губаря «Человек с улицы Тираспольской». Автор несподівано порівнює Одесу з Прилуками, а винятково внутрішньоукраїнський. Проте як свіжо, яке живо — і без найменшого комплексу неповноцінності.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Колонка оглядача

Інструкція до ремонту джерел

Так вийшло, що на цій газетній сторінці прозирнула одна дивна тема. А саме: нам часто буває нестерпно відчувати себе самими собою. От вам киянин, котрий видає журнал «Крещатик» в Німеччині, а от ще один киянин, котрий працює в тій самій Німеччині, а вдома поставив трагікомедію про двох українців, що зустрічаються в Кракові й не знають (і не хочуть знати), що вони обоє — з однієї країни.

Тема не нова: колись Пантелеймон Куліш навіть хотів перейти в магометанство, почуваючи нестерпність від своєї української сутності, нікому не потрібної.

І тут я згадав одного чоловіка, унікального. Він мав такі здібності, що міг бути ким завгодно, але лишився собою. Звати його Анатолій Іванович Т. Він, слава Богу, живий-здоровий, тому не розкриваю його прізвища. На час нашого знайомства він служив у поважній установі держслужбовцем високого рангу. А познайомилися ми в лікарні, в одній палаті. Якось мені принесли велику пачку газет за цілий тиждень. Я дав їх Анатолієві Івановичу почитати, а сам вийшов ненадовго. Повертаюся, а газети лежать у мене на ліжку. «Чому ж ви не читали?» — «А я вже прочитав!» З'ясувалось, він читає не рядками, а цілими сторінками. Але ж, кажу я йому, буває різне читання: вірші отак швидко читати не можна, їх треба смакувати! Він пояснив: «А у мене для різної літератури різна швидкість. Одна для газет, друга для спецлітератури, третя для віршів!» А ще він умів швидко засвоювати прочитане. При мені години зо дві погортав підручник вірменської мови — і вже міг говорити про ту мову як фахівець!

Уперше він почув іншу мову в обставинах драматичних. Малим, під час війни, Анатолій Іванович жив з дідусем і бабусею в Донбасі. Одної зимової ночі до їхньої хати постукали німецькі солдати. Дідусь не хотів відчиняти: мало хто вештається серед ночі в прифронтовій зоні! Німці були замерзлі й злі, тому витягли дідуся в двір, щоб розстріляти. Але бабуся, котра знала німецьку мову, бо служила колись у німця-колоніста, поговорила з офіцером, і дідуся відпустили, а той офіцер навіть залишив їм ящик цукерок, солдатських льодяників, які дуже пригодились потім, у голодні часи.

От вам приклад того, як вміння бути «іншомовним» рятує від загибелі. Згодом Анатолій Іванович вже сам знав німецьку. Взагалі, щоб вивчити якусь мову досконало, йому потрібен лише один місяць!

Тут у мене — голова обертом. Кажу: ви з вашим талантом могли б служити в розвідці, або перекладачем при генеральному секретареві ООН! Ви ж всемогутня людина в чистому вигляді!

Стриманий Анатолій Іванович відповів, що життя вимагає якраз не дивовижних, а простих речей. «Так, я міг вивчити сотню мов, але за часів моєї молодості на це не було попиту. Тому я за це й не брався. Ну, знаю латину, англійську, ще кілька мов, а більше мені не треба!» В розвідці він, до речі, колись трохи служив (як технічний фахівець), але більшу частину життя віддав прозаїчним цивільним комп'ютерам.

Я кажу: ех, ви ж могли стати першим громадянином Всесвіту! А він мені: міг би, але хто б підтримував моїх дідуся та бабусю? Головне в житті — заробляти реальний хліб і лишатися самим собою.

А далі він сказав одну дуже цікаву річ: «Знаєте, ще кільканадцять років тому я в деталях пам'ятав усі попередні дні свого життя. Скажімо, я міг запросто згадати, що зі мною було в останню суботу квітня 1957-го чи якогось іншого року. Я міг пригадати весь той день, з ранку до вечора. Нині ця здатність притупилася, і вже треба докласти певних зусиль, щоб зуміти отак. Але, добре зосередившись, я можу це зробити!»

Це справді диво. Адже ми пам'ятаємо своє безцінне попереднє життя лиш у загальних рисах, і нездатні пережити заново навіть найщасливіший день дитинства. Навіть десять минулих років нами переживаються блискавично, як одна мить, зовсім не з тою повнотою, з якою хотілось би. А у Анатолія Івановича інакше. От він виріс без батька-матері, з дідусем-бабусею, вони дорогі йому, і він, сам вже старий, може згадати їх коли завгодно, немов живих. Можливо, саме тому він вимовляє слова «дідусь» і «бабуся» з дивними інтонаціями — так говорять не дорослі, а діти.

Взагалі він весь — в інтонаціях, а поза тим — дуже небагатослівний. Його небагатослів'я вражало мене ще тоді, в лікарні. Була весна, лікарня стояла під лісом, а в лісі було джерельце, і він смішно-скупо сказав: «Ходімо відремонтуємо джерело!» Решта — мовчки.

...Потім ми зрідка телефонували один одному. Недавно я вирішив навідати його: саме того дня, коли його звільняли зі служби (для держслужбовців є певні вікові обмеження). Ну, думаю, підтримаю старого хоч морально. Та Анатолій Іванович був веселий. Стоячи при вході в ту поважну установу, він показав на кілька іномарок, припаркованих поблизу: «Всі вони з різних фірм, і всі приїхали по мене, бо знають, що сьогодні я звільняюся звідси, й оті хлопці в іномарках хочуть переманити мене до себе!» Я згадав його фразу про ремонт джерела. Справді, людині треба небагато: час од часу ремонтувати джерело пам'яті, щоб не забути — хто ти і який ти. Решта прийде сама собою.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

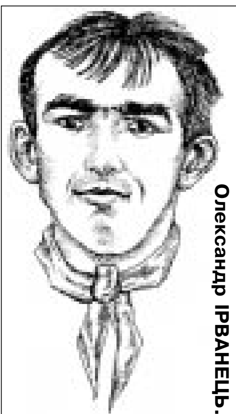
Ще не вмерла тьотя Мотя!

Прем'єра

Відкрив сезон столичний Лівобережний театр. Сьогодні там прем'єра — комедія Олександра Ірванця «Брехуни» **(авторська назва «Брехун з Литовської площі»)**. П'єса написана Ірванцем кілька літ тому, й просто дивно, що наші театри досі не вхопилися за неї. Дивно — бо вона дотепна, сучасна, з хорошою інтригою й несподіваною розв'язкою. П'єса дуже ігрова, і одним з предметів гри є мова: герої послуговуються українською, російською, польською та нашим суржиком. Щось тут мимоволі змушує згадати про Куліша з його «Миною Мазайлом» (це там, де тьотя Мотя казала: «Лучше бить сто раз ізнасілованной, чєм один раз украінізірованной!»). Отже, дивно, що наші театри ще не спокусились! Утім, у Києві цього року п'єса вже звучала, але — німецькою мовою (Андрій Критенко привозив на фестиваль «Березілля» свою постановку за участю німецьких акторів). Тепер же ми побачимо постановку того самого Критенка, але з нашими акторами: Тетяною Круликовською, Тетяною Комаровою, Андрієм Самініним, Юрієм Литвином, Станіславом Бернацьким та Сергієм Петьком. До речі, у вересні виставу буде зіграно лише раз, сьогодні, тож не варто відкладати знайомство з прем'єрою аж на місяць.

Христофор ГРУША.

Олександр ІРВАНЕЦЬ.

одержання протягом місяця від нього відповіді спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі геології та використання надр оголошує конкурс на отримання спеціального дозволу на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислову розробку на цій ділянці.

Стаття 31. Державна реєстрація та облік геологорозвідувальних робіт

Роботи, пов'язані з геологічним вивченням нафтогазоносності надр, підлягають обов'язковій державній реєстрації та обліку, що провадяться у встановленому законодавством порядку відповідним спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр.

Матеріали для реєстрації таких геологорозвідувальних робіт надає користувач нафтогазоносними надрами.

Стаття 32. Звітність про геологічне вивчення нафтогазоносних надр

Користувач нафтогазоносними надрами, який здійснює роботи з геологічного вивчення нафтогазоносності надр, після їх завершення складає геологічний звіт про виконані роботи та їх результати і передає його до Державного інформаційного геологічного фонду України.

Розвідувальні роботи на родовищах нафти і газу завершуються шляхом затвердження спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр геолого-економічної оцінки запасів нафти і газу та супутніх компонентів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Звіт про геолого-економічну оцінку запасів передається до Державного інформаційного геологічного фонду України.

Стаття 33. Володіння і розпорядження геологічною інформацією щодо нафтогазоносності надр

Геологічна інформація, одержана (придбана) за рахунок коштів Державного бюджету України, є державною власністю і використовується згідно з чинним законодавством України.

Геологічна інформація, одержана (придбана) за власні кошти користувача нафтогазоносними надрами, є його власністю. Умови використання цієї інформації встановлюються чинним законодавством України.

Порядок розпорядження геологічною інформацією щодо нафтогазоносних надр визначається Кабінетом Міністрів України.

Будь-яка юридична або фізична особа може звернутися із запитом щодо геологічної інформації в Державний інформаційний геологічний фонд України.

Державний інформаційний геологічний фонд України надає будь-яку інформацію щодо нафтогазоносності надр за запитом будь-якої юридичної або фізичної особи в установленому законодавством порядку.

Інформація, що є власністю користувача нафтогазоносними надрами, яка не підлягає передачі до Державного інформаційного геологічного фонду України, повинна зберігатися користувачем нафтогазоносними надрами або його правонаступниками згідно з законодавством.

Стаття 34. Фінансування геологічного вивчення нафтогазоносних надр

Геологічне вивчення нафтогазоносних надр проводиться за рахунок передбачених у Державному бюджеті України коштів, за власні кошти користувачів нафтогазоносними надрами або за кошти з інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Порядок формування і використання коштів на геологічне вивчення нафтогазоносних надр визначається чинним законодавством України.

Поклади нафти і газу, що були відкриті внаслідок геологорозвідувальних робіт, які фінансувалися за рахунок коштів Державного бюджету України, передаються в промислову розробку на конкурсних засадах.

Розділ VI. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ НАФТИ І ГАЗУ

Стаття 35. Дослідно-промислова розробка родовищ нафти і газу

Введення родовища або окремого покладу в дослідно-промислову розробку здійснюється за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі, на підставі обгрунтованої заяви користувача нафтогазоносними надрами, до якої додаються проект дослідно-промислової розробки родовища (покладу) та проект його облаштування.

Видобуток нафти і газу з родовища (покладу) за час його дослідно-промислової розробки не повинен спричиняти істотного зменшення обсягу їх кінцевого видобутку із надр та обмежувати вибір найбільш ефективних методів промислової розробки родовища.

Стаття 36. Введення родовищ нафти і газу у промислову розробку

Введення родовища або окремого покладу нафти і газу у промислову розробку здійснюється за рішенням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання в нафтогазовій галузі, на підставі обгрунтованої заяви користувача нафтогазоносними надрами.

Для введення родовища (покладу) нафти і газу у промислову розробку користувач нафтогазоносними надрами повинен мати:

спеціальний дозвіл на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ);

затверджену в установленому порядку геолого-економічну оцінку запасів родовища (покладу) за результатами розвідувальних робіт;

акти або договори на користування земельними ділянками та акт про надання гірничого відводу для розробки родовища;

затверджений спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі, технологічний проект (схему) промислової розробки родовища (покладу), а також комплексний проект його облаштування, виконаний згідно з чинним законодавством;

дозвіл центрального органу виконавчої влади, до відання якого віднесені питання нагляду за охороною праці.

Стаття 37. Основні вимоги до промислової розробки родовищ нафти і газу

Під час здійснення промислової розробки родовищ нафти і газу користувачі нафтогазоносними надрами зобов'язані:

застосовувати прогресивні технології і техніку, що забезпечують раціональне використання нафтогазоносних надр та найбільш повне вилучення з нафтогазоносних надр і використання нафти, газу і супутніх компонентів;

не допускати вибіркової розробки найбільш продуктивних ділянок родовищ;

безумовно і своєчасно виконувати всі технічні вимоги затвердженого технологічного проекту (схеми) розробки родовища і комплексного проекту його облаштування;

дотримуватися правил розробки нафтових і газових родовищ, затверджених рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі;

забезпечувати достовірний облік видобутих нафти, газу, супутніх компонентів, а також закачки в пласти води та газу за кожною свердловиною, покладом і за родовищем в цілому, своєчасне подання відповідним органам виконавчої влади встановлених форм звітності відповідно до чинного законодавства;

забезпечувати безумовне виконання встановлених стандартів, норм і правил щодо забезпечення раціонального використання нафтогазоносних надр під час промислової розробки родовищ, а також вимог чинного законодавства з питань охорони праці та охорони довкілля;

у разі виявлення фактів вилучення нафти і газу на родовищах, розташованих у прикордонних зонах, з територій сусідніх держав, негайно повідомляти про це відповідні органи державної влади;

надавати представникам органів, які здійснюють державний контроль і нагляд за дотриманням правил і нормативів користування нафтогазоносними надрами, під час виконання ними службових обов'язків необхідну інформацію та забезпечувати вільний доступ на об'єкти нафтогазової галузі;

забезпечувати повне і своєчасне виконання умов спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами та угоди про умови користування нафтогазоносними надрами;

відшкодовувати заподіяні ними збитки підприємствам, установам, організаціям, громадянам та довкіллю.

Стаття 38. Виведення родовищ нафти і газу з промислової розробки

Виведення родовищ нафти і газу з промислової розробки, а також контроль за впливом ліквідованих при цьому промислових об'єктів на довкілля здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з додержанням вимог чинного законодавства.

Стаття 39. Страхування при промисловій розробці родовищ нафти і газу

При розробці нафтогазоносних надр власники спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами зобов'язані укласти страхові угоди на випадок:

завдавання екологічної шкоди внаслідок аварій чи технічних неполадок при розробці нафтогазового родовища;

пошкодження державного майна протягом строку розробки нафтогазового родовища, наданого в користування.

Власник спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами також має право укладати угоди про добровільне страхування.

Розділ VII. ПІДЗЕМНІ СХОВИЩА НАФТИ, ГАЗУ І НАФТОПРОДУКТІВ

Стаття 40. Право власності на підземні сховища

Підземні сховища нафти, газу та продуктів їх переробки, створені в природних ємностях, є об'єктами права державної власності.

Стаття 41. Порядок спорудження та експлуатація підземних сховищ нафти, газу і продуктів їх переробки

Спорудження та експлуатація підземних сховищ нафти, газу та продуктів їх переробки здійснюються на підставі спеціальних дозволів на будівництво та експлуатацію підземних сховищ, виданих спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі геології та використання надр, технологічних схем і проектів та проектів їх облаштування.

Проектно-кошторисна документація (проекти, робочі проекти, робоча документація) на спорудження і реконструкцію підземних сховищ підлягає у встановленому порядку комплексній державній експертизі.

Введення підземних сховищ у дослідно-промислову і промислову експлуатацію здійснюється на підставі заяви користувача нафтогазоносними надрами за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі, погодженим з спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до відання якого віднесені питання нагляду за охороною праці.

Розділ VIII. МАГІСТРАЛЬНИЙ ТРУБОПРОВІДНИЙ ТРАНСПОРТ І ПЕРЕВАЛЮВАЛЬНІ КОМПЛЕКСИ НАФТИ, ГАЗУ ТА ПРОДУКТІВ ЇХ ПЕРЕРОБКИ

Стаття 42. Введення в експлуатацію і виведення з експлуатації магістральних трубопроводів

Введення в експлуатацію і виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їх переробки здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 43. Відносини між підприємствами магістрального трубопровідного транспорту, перевалювальними комплексами нафти, газу та продуктів їх переробки і відправниками

Відправники незалежно від форми власності мають рівні права на користування магістральним трубопровідним транспортом і перевалювальними комплексами нафти, газу та продуктів їх переробки, що перебувають у державній власності.

Відправники мають право обирати маршрут транспортування. Підприємства магістрального трубопровідного транспорту зобов'язані надавати відправникам інформацію про можливі маршрути транспортування.

Стаття 44. Єдина газотранспортна система України

У межах Єдиної газотранспортної системи України відповідно до закону діють обов'язкові для всіх організаційних структур виробнича дисципліна, правила надання оперативної інформації про обсяги газопостачання, об'єм, режими транспортування і споживання газу, обліковий час, порядок взаємодії структур системи у разі виникнення ускладнень з газопостачанням в окремих регіонах України під час різких похолодань, аварій, планового ремонту.

В Україні діє єдина централізована диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею та постачанням природного газу.

Функції диспетчерського (оперативно-технологічного) управління Єдиною газотранспортною системою України виконує державне підприємство, яке визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі.

Структуру державного підприємства, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, визначає спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади, до відання якого віднесені питання державного регулювання нафтогазової галузі.

Централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління поширюється на суб'єкти підприємницької діяльності нафтогазової галузі, об'єкти яких підключені до Єдиної газотранспортної системи України.

Централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління передбачає:

планування та оперативне управління потужностями з урахуванням режимів газопостачання;

планування та контроль за додержанням режиму роботи Єдиної газотранспортної системи України;

запобігання аварійним ситуаціям і ліквідація їх наслідків у Єдиній газотранспортній системі України шляхом підтримання необхідних режимів роботи, забезпечення надійного і сталого функціонування Єдиної газотранспортної системи України та її спільної роботи з газотранспортними системами сусідніх держав;

здійснення контролю за впровадженням нових систем протиаварійної автоматики та захисту, а також засобів зв'язку і диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Усі оперативні команди і розпорядження державного підприємства, що здійснює диспетчерське (оперативно-технологічне) управління відповідно до законодавства України, підлягають беззаперечному виконанню всіма суб'єктами підприємницької діяльності, об'єкти яких підключені до Єдиної газотранспортної системи України.

Втручання в диспетчерське (оперативно-технологічне) управління Єдиною газотранспортною системою України з боку органів влади та органів місцевого самоврядування, політичних партій і рухів та інших громадських організацій не допускається, крім випадків, передбачених законодавством України.

Суб'єкти підприємницької діяльності, об'єкти яких підключені до Єдиної газотранспортної системи України, зобов'язані подавати відповідно до закону державному підприємству, що здійснює диспетчерське (оперативно-технологічне) управління, звіти та інформацію, передбачені нормативно-технічними документами.

Положення про функціонування Єдиної газотранспортної системи України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ IX. ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ

Стаття 45. Охорона довкілля у процесі користування нафтогазоносними надрами

Суб'єкти господарської діяльності незалежно від форми власності, що здійснюють користування нафтогазоносними надрами, видобуток, транспортування, зберігання, переробку та реалізацію нафти, газу та продуктів їх переробки, повинні додержуватися вимог законодавства про охорону довкілля, нести відповідальність за його порушення і здійснювати технічні, організаційні заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу на нього.

Проекти на проведення геологорозвідувальних робіт на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення підлягають обов'язковій екологічній експертизі.

Стаття 46. Ліквідація аварійних викидів газу, нафти чи пластової води із свердловин

Ліквідацію аварійних викидів газу, нафти чи пластової води із свердловин здійснюють користувачі нафтогазоносними надрами, які проводять буріння розвідувальних та експлуатаційних нафтових і газових свердловин, а також розробку нафтових і газових родовищ та експлуатацію підземних сховищ газу.

Надрокористувачі повинні укладати із спеціалізованими підрозділами із запобігання та ліквідації відкритих нафтових і газових фонтанів угоди на виконання ними інспекційно-профілактичних і аварійних робіт.

Стаття 47. Охоронні та санітарно-захисні зони об'єктів нафтогазової галузі

Для забезпечення безпеки населення, що проживає в районі розташування об'єктів нафтогазової галузі, встановлюються охоронні та санітарно-захисні зони, розміри і порядок використання яких визначаються чинним законодавством та проектами цих об'єктів, затвердженими в установленому порядку.

Розділ X. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У НАФТОГАЗОВІЙ ГАЛУЗІ

Стаття 48. Охорона об'єктів нафтогазової галузі

Особливо важливі об'єкти нафтогазової галузі, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, охороняються спеціалізованими охоронними підрозділами відповідно до чинного законодавства.

Режим охорони інших об'єктів нафтогазової галузі відповідні підприємства визначають самостійно з дотриманням вимог чинного законодавства.

Стаття 49. Спільна діяльність з користування нафтогазоносними надрами

У разі, якщо діяльність, пов'язана з користуванням нафтогазоносними надрами, здійснюється на умовах договору про спільну інвестиційну діяльність, спільне виробництво, виробничу кооперацію, один із учасників цього договору зобов'язаний мати відповідний спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами.

Стаття 50. Особливості умов праці у нафтогазовій галузі

Підприємства нафтогазової галузі зобов'язані укомплектувати робочі місця кваліфікованими кадрами, забезпечувати їм безпечні умови праці.

Працівники, які забезпечують виробничі процеси в нафтогазовій галузі, зобов'язані проходити спеціальну підготовку і перевірку знань (атестацію) згідно з вимогами законодавства. Перелік спеціальностей і посад працівників, які повинні проходити спеціальну підготовку і атестацію, затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, до відання якого належать питання охорони праці.

Працівникам підприємств нафтогазової галузі, які перебувають в зоні впливу шкідливих і небезпечних факторів, надаються передбачені чинним законодавством пільги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Дисципліна праці працівників, зайнятих на роботах по видобутку нафти і газу на континентальному шельфі, а також працівників спеціалізованої служби із запобігання та ліквідації нафтових та газових фонтанів, регулюється відповідними положеннями, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 51. Відповідальність за порушення законодавства, що регулює діяльність у нафтогазовій сфері

Особи, винні у порушенні законодавства, що регулює діяльність у нафтогазовій галузі, несуть адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність за:

крадіжку нафти, газу та продуктів їх переробки, у тому числі з трубопроводів;

пошкодження приладів обліку нафти, газу та продуктів їх переробки;

розукомплектування та пошкодження об'єктів нафтогазової галузі, розкрадання майна цих об'єктів;

створення перешкод у виконанні робіт, пов'язаних з обслуговуванням об'єктів нафтогазової галузі;

порушення встановлених норм безпеки, що створює загрозу безпечній життєдіяльності населення та експлуатаційного персоналу;

порушення правил охорони об'єктів нафтогазової галузі;

вчинення насильницьких дій, які перешкоджають виконанню оперативним персоналом та посадовими особами об'єктів нафтогазової галузі своїх службових обов'язків;

порушення умов та правил діяльності, що передбачені відповідним спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами та угодою про умови користування нафтогазоносними надрами;

незабезпечення газом споживачів, які не порушують своїх зобов'язань перед постачальниками;

відмову підприємств нафтогазової галузі надавати інформацію щодо нафтогазоносності надр до Державного інформаційного геологічного фонду України у випадках, передбачених чинним законодавством;

невиконання розпоряджень, експертних висновків, приписів органів, які здійснюють державний нагляд і контроль за додержанням чинного законодавства в нафтогазовій галузі, а також створення перешкод для виконання службових обов'язків представниками цих органів.

Законами України може бути встановлена відповідальність за інші порушення законодавства, що регулює діяльність у нафтогазовій галузі.

Стаття 52. Міжнародне співробітництво

Суб'єкти нафтогазової галузі беруть участь у міжнародному науково-технічному, зовнішньоекономічному та інших формах міжнародного співробітництва відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ XI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Об'єкти магістрального трубопровідного транспорту і перевалювальні комплекси нафти, газу та продуктів їх переробки, що побудовані за кошти комунальних або приватних власників після набрання чинності Законом України «Про трубопровідний транспорт», можуть перебувати в комунальній або приватній власності, а також передаватися у державну власність згідно з законом.

3. Статтю 6 Закону України «Про страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 18, ст. 78; 1998 р., № 2, ст. 4, № 11-12, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2000 р., № 19, ст. 143, № 27, ст. 213, № 38, ст.318, № 50, ст. 436; 2001 р., № 15, ст.73) доповнити пунктом 34 такого змісту:

«34) страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України «Про нафту і газ».

4. Пункт 6 частини першої статті 26 Кодексу України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340) після слів «двох років» доповнити словами «а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу — 180 календарних днів».

5. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із Законом України «Про нафту і газ»;

привести свої рішення у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів, що не відповідають цьому Закону;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 12 липня 2001 року.
№ 2665-III.

«Інтерес до Ан-70 у Китаї дуже великий...»

Україно-китайські відносини були позначені цього року візитом в Україну Голови КНР Цзян Цземіня. Але не лише цим: мало не щодня з'являються повідомлення про двосторонні контакти різних рівнів, нові домовленості, обміни делегаціями. «Чи відповідає ця величезна кількість візитів якості відносин?» — з цього запитання розпочалося інтерв'ю з послом України в Китаї Ігорем ЛИТВИНОМ:

— Так, саме в цьому випадку загальнофілософські закони діють і кількість неодмінно переходить в якість. До того ж, як можна помітити, і рівень візитів у нас зростав: минулого року, скажімо, в Україні побував Голова Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників Лі Пен — друга, якщо так можна сказати, людина в державі. Цього року — пан Цзян Цземінь, до нього — міністр закордонних справ. Але це візити найвищого рівня, а скільки відбувається міжвідомчих! Наприклад, минулого року в активі україно-китайських відносин 52 наукові делегації! Це означає, що практично щотижня їздили або наші науковці в Китай, або їхні — до нас. І за кожним візитом — пророблення важливих питань двосторонніх відносин. Був, правда, час паузи в обміні візитами: коли не було посла України в КНР. Це відіграло певну негативну роль, але нині комплексними зусиллями посольства, МЗС, адміністрації Президента спокійний період у наших відносинах завершено і взято дуже гарний наступальний темп у просуванні багатьох проектів.

— Чи міг би Китай стати провідником українських інтересів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні?

— Кожна країна має захищати насамперед свої власні інтереси. Наша позиція така: Україна зацікавлена, щоб Китай у реалізації своїх інтересів розраховував на співробітництво з нами. А це може стосуватися дуже багатьох сфер. Наприклад, літакобудування. Якщо ми разом з Китаєм зможемо спільно здійснити реалізацію проекту середнього транспортного літака Ан-70, який передбачає його виробництво і реалізацію для всього тамтешнього регіону, то це і буде зразкове втілення концепції спільної реалізації інтересів і України, і Китаю.

— Як просуваються справи з цим проектом?

— Завдяки зусиллям нашого посольства процес набув певної динаміки. Торік на авіасалоні в китайському місті Джохай було показано найкращі зразки — не макети! — української авіатехніки: Ан-70, Ан-140, «Руслан», Ан-74. Ми провели переговори, уклали необхідні домовленості. Інтерес до Ан-70 там дуже великий. Отож я сподіваюся, що в майбутньому спільними зусиллями керівництва нашої держави і всіх причетних до цього українських зацікавлених відомств ми зможемо підійти до практичного втілення цих планів.

— У нас багато говорять про потребу запозичення китайського досвіду реформ. Як ви вважаєте, чим саме Україна могла б скористатися?

— Ми не лише розмірковуємо над тим, як би нам запозичити китайський досвід, а й активно уже це робимо. Взяти, наприклад, законодавство України щодо функціонування вільних, спеціальних та інших економічних зон. Воно, як мені відомо, ввібрало все найкраще, що виписано в китайському законодавстві. Або взяти більш побутовий приклад. Ви ж бачили, як був ілюмінований напередодні минулого Нового року Хрещатик, як він виблискував — це теж з китайського досвіду. Хоча питання запозичення передового досвіду в україно-китайських відносинах слід розглядати, як на мене, під кутом взаємозбагачення: ми беремо щось у них, вони — в нас. Наприклад, за нашою участю в Китаї створюються технопарки, в Харбіні ми маємо так зване місто електрозварювання. Але щодо китайського досвіду, то я сказав би так: нам його ще брати й брати...

— Відомо, що Китай надзвичайно чутливий щодо проблеми Тайваню. Яка тут політика України?

— У відносинах із КНР ми виступаємо як серйозні й передбачувані партнери. Ми визнали, що в світі є один Китай з урядом у Пекіні, отож Тайвань вважаємо однією з китайських провінцій. І жодних проблем щодо цього в україно-китайських відносинах немає. А відносини з провінцією Тайвань розвиваються так, як і з іншими адміністративними структурами КНР: пропорційно економічній доцільності. Ми маємо економічні, культурні та інші зв'язки, вони не є офіційними, державного рівня. Отож Китай дивиться на це як на нормальні явища і навіть заохочує такі процеси. Товарооборот між провінцією Тайвань і Україною становив торік 230 мільйонів доларів, а за тайванською статистикою, з якою ми знайомимося через Інтернет, — близько 300 мільйонів. Ці обсяги, до речі, можна порівняти з обсягами торгівлі з деякими сусідніми з нами європейськими країнами. Тож є всі підстави вважати, що таке співробітництво досить корисне для України.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Українському іммігрантові Миколі Солтису вчора висунуто офіційне обвинувачення у вбивстві шести осіб. Напередодні підозрюваний пройшов психіатричну експертизу і був визнаний осудним. Під час розслідування початкова версія про належність Солтиса до організованої злочинності підтвердження не дістала. На допитах Микола заявив, що вбив шістьох своїх родичів начебто у відповідь на постійне цькування з їхнього боку. Прокуратура має намір зажадати для нього смертної кари або довічного ув'язнення без права дострокового звільнення. Адвоката українському іммігрантові призначить суд, бо сам він, як безробітний, не в змозі оплатити послуги захисника.

Фото АП.

«Чорна скринька» для авто

В Японії створено «чорні скриньки» для автомобілів. Так само, як використовувані в авіації бортові самописці, вони фіксують усі дії водія під час руху, щоб у разі ДТП поліція могла швидко визначити причину аварії. Повідомляється, що новинка успішно пройшла випробування і нині транспортне відомство Японії розробляє програму її популяризації.

Світ про Україну

Сім мільйонів на військове співробітництво

Наступного року США виділять більш як 7 млн. доларів на військове співробітництво з Україною. Про це **повідомляє «Дефенс-експрес»** з посиланням на директора офісу Пентагону з питань співробітництва з країнами Євразії Едварда П'юсі. За його словами, США надають допомогу Україні за двома різними програмами. Одна з них передбачає можливість передавання техніки та обладнання, які дають змогу Збройним силам України поліпшити ситуацію у сфері військової освіти, під час підготовки до проведення миротворчих операцій та ін. Друга категорія витрат — це фінансування різних навчальних заходів за участю українських військовиків.

Нинішнього року загальний обсяг американських витрат на розвиток військового співробітництва з Україною оцінено приблизно в 9 млн. доларів.

Самовільні навчання?

МЗС Грузії передало російському послові Володимирові Гудєву ноту у зв'язку з проведенням в Аджарії навчаннями російських військовиків, не узгодженими з грузинською стороною. Як сказав на брифінгу директор Департаменту у зв'язках з громадськістю та інформації грузинського зовнішньополітичного відомства Каха Сіхарулідзе, на тлі складних переговорів щодо термінів виведення з Грузії російських військових баз такі самовільні дії не сприяють досягненню компромісних рішень.

Голова Верховної Ради Аджарії Аслан Абашидзе заявив, що навчання дислоковані в автономії дванадцятої російської військової бази узгоджено з владою Батумі. За його словами, російські військові вийшли на адміністративний кордон між Аджарією та краєм Гурія, щоб... не допустити переміщення на територію автономії озброєних груп, які, начебто, погрожували Абхазії. У штабі Групи російських військ у Закавказзі також заявляють, що навчання — планові. Проте Міністерство оборони Грузії однозначно стверджує: жодної інформації про їх проведення не надходило.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

Хроніка. Факти. Події

■ Скоп'є

Слухання відновлено

Після втручання представників НАТО, ЄС і США парламент Македонії відновив розгляд питання про внесення змін до Конституції країни. На думку спостерігачів, вимоги парламентаріїв щодо повернення македонських біженців до своїх домівок неможливо виконати доти, доки албанців не буде повністю роззброєно. А це, в свою чергу, пов'язано з внесенням змін до македонської Конституції.

■ Сеул

Відставка уряду

Південнокорейський кабінет міністрів одностайно заявив про свою відставку. Причиною цього кроку стало рішення парламенту країни про усунення з посади Лім Дон Вона — міністра, який відповідав за зносини з Північною Кореєю. Представник президента Кім Де Чжуна заявив, що рішення депутатів не змусить керівництво країни відмовитися від розширення контактів з Північною Кореєю.

■ Маніла

Арешт рахунків

Філіппінський суд блокував банківські рахунки екс-президента країни Джозефа Естради, який перебуває під слідством за обвинуваченням у корупції. За даними слідчих органів, на рахунках — майже 250 тисяч доларів. У період перебування при владі Естрада незаконним шляхом начебто отримав більш як 80 мільйонів доларів.

■ Алжир

Жертви фанатизму

Зловмисники, здогадно ісламські екстремісти, вчинили напад на групу з більш як тридцяти молодих алжирців, убивши сімох і кількох поранивши. Молоді люди проводили час на пляжі, коли на них напали особи в поліцейській формі. Це черговий напад у серії злочинів, скоєних, як вважають, релігійними фанатиками. Раніше було вбито чотири пари в Тіареті, що на північному заході Алжиру.

■ Кабул

Розпочався суд над проповідниками

В Афганістані розпочалися засідання шаріатського суду у справі восьми іноземних громадян, звинувачених талібами в пропаганді християнства. За заявою керівництва руху «Талібан», на процесі вже виступили обвинувачі — шаріатські судді. Після цього право виступити перед судом отримають самі обвинувачені.

■ Афіни

Рятівний рекорд

Пілот літака «Сессна», що впав у морі неподалік берегів Греції, майже без ушкоджень зміг дістатися суші. За десять годин Дімостеніс Димітропулос подолав уплав близько 50 км.

■ Белфаст

Релігійна нетерпимість

В одному з протестантських районів Белфаста спалахнули заворушення, спричинені небажанням протестантських екстремістів пропускати через контрольовану ними територію учениць католицької школи. Учасники заворушень з обох сторін кидали каміння та пляшки із запалювальною сумішшю у співробітників сил правопорядку, які намагалися покласти край зіткненням.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.
Фото АП.

«ЗОЛОТА КНИГА УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ»

БУДЕ РЕПРЕЗЕНТОВАНА НА II МІЖНАРОДНОМУ ФОРУМІ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Леонід ФРОСЕВИЧ, член Національної спілки журналістів України

Підтримавши ініціативу Кабінету Міністрів України, Міністерства економіки України, Національної академії наук України, Київської міської державної адміністрації, Українського Союзу промисловців і підприємців, Асоціації міст України, Організаційного комітету Національного проекту «Золота книга української еліти» та ряду інших організацій, Президент України Леонід Кучма 14 липня 2001 року видав Розпорядження за №191/2001-рп про проведення в місті Києві щороку у першій декаді грудня Міжнародного форуму економічного співробітництва «Партнерство в ім'я злагоди та розвитку», який обіцяє стати одним із найбільших комплексних бізнес-заходів у Східній Європі.

Організація економічного форуму на теренах України зумовлена потребою в популяризації конкурентоспроможної вітчизняної продукції, новітніх технологій і розробок, необхідністю подальшого розвитку підприємництва у нашій Державі, залучення інвестиційних ресурсів, сприяння міжрегіональному та міжнародному економічному співробітництву, інтеграції України в європейський та світовий економічний простір. Тим же Розпорядженням Президента України затверджено персональний склад Організаційного комітету II Міжнародного форуму економічного співробітництва «Партнерство в ім'я злагоди та розвитку», який буде проведено з 5 по 7 грудня 2001 року в Києві у Національному палаці «Україна». Головою Оргкомітету призначено Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха.

Ось факт, який не підлягає сумніву: в незалежній Україні вже сформувалася своя, вітчизняна еліта — політична, державно-адміністративна, ділова, наукова, творча, військова. Ми прагнемо створити процвітаючу, могутню державу. Не помилюся, якщо скажу, що саме еліта є своєрідним рушієм поступу суспільства до кращого устрою. Це громадські й державні діячі, керівники знаних вітчизняних підприємств, фінансисти, освітяни та науковці, меценати, діячі культури і мистецтв, спорту, словом, усі ті яскраві особистості, які творять багатогранну історію сьогодення нашої держави.

А держава, тобто усі ми, щойно відзначила Десяту річницю своєї Незалежності. Настав час розповісти світові про видатних особистостей, які складають славу і гордість України, про тих, чиї життя і праця є взірцем відданого їй служіння. Саме це мають на меті ініціатори Національного проекту «Золота книга української еліти», започаткованого у ювілейний для нашої держави рік.

Основною подією в ході реалізації цього унікального проекту стане II Міжнародний форум економічного співробітництва «Партнерство в ім'я злагоди та розвитку», в межах якого буде проведено наступні заходи:

— День регіонів України;

— Міжгалузева виставка товарів і послуг «Україна пропонує співробітництво»;

— Презентація інформаційно-іміджевого альманаху «Золота книга української еліти»;

— Урочиста церемонія нагородження переможців Національного конкурсу «Золоті торгові марки».

Серед співорганізаторів цих заходів — Кабінет Міністрів України, Національна академія наук України, Київська міська державна адміністрація, Асоціація міст України, Український Союз промисловців і підприємців, Всеукраїнське об'єднання демократичних сил «Злагода», Компанія «ЄВРОІМІДЖ», Українське товариство «Інтелект нації», Торгово-промислова палата України, Міжнародний Трейд-клуб в Україні, Загальнонаціональна програма «ЛЮДИНА РОКУ», Спілка підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств України та Українська Асоціація Якості. Генеральним виконавцем робіт за проектом призначено компанію «ЄВРОІМІДЖ».

Про високий рівень Форуму свідчить те, що до участі у ньому запрошено глав держав і урядів багатьох країн світу, керівників міністерств і відомств, а також представників міжнародних організацій і зарубіжних бізнесових кіл, делегацій від торгових представництв та іноземних компаній, зацікавлених у співпраці з українськими підприємствами. Це чудова нагода для розвитку ділового партнерства, яке вкрай потрібне нашій державі та передбачає залучення іноземних інвестицій, просування вітчизняних товарів на ринки близького і далекого зарубіжжя, співпрацю в соціальних та гуманітарних проектах. У програмі Форуму — проведення ***Дня регіонів України***, засідань профільних секцій у міністерствах, науково-практичних конференцій та семінарів, «круглих столів», презентацій продукції та проектів, прес-конференцій.

У дні роботи II Міжнародного форуму економічного співробітництва у Національному палаці «Україна» та у Палаці мистецтв «Український дім» проходитиме ***Міжгалузева виставка товарів і послуг «Україна пропонує співробітництво».*** На ній свою продукцію демонструватимуть лідери вітчизняної економіки. Звичайно, свої здобутки покажуть як представники регіонів, так і виробничники столиці. Під час закриття виставки кращим її експонентам буде вручено Почесні дипломи.

Урочиста церемонія нагородження переможців Національного конкурсу «Золоті торгові марки», який передбачає визначення провідних торгових марок за галузевими та спеціальними номінаціями, відбудеться 5 грудня 2001 року, в перший день роботи Форуму в Національному палаці «Україна». Мова йде про зареєстровані в нашій державі торгові марки, що представляють найякісніші товари та послуги. Переможці (Лідери) Національного конкурсу стануть володарями ***позолоченого ексклюзивного скульптурного символу «БІЗНЕС-ОЛІМП» та Почесного диплома.***

Однією з важливих подій, що відбудуться у межах Форуму, стане ***презентація інформаційно-іміджевого альманаху «Золота книга української еліти»,*** який буде видано Компанією «ЄВРОІМІДЖ». Багатьом, мабуть, відомо, що у 1999 році з її ініціативи реалізовано проект «Золота книга українського підприємництва», а в 2000 році — «Золота книга ділової еліти України». Ці видання поклали початок серії інформаційно-іміджевих альманахів «Золота книга» і отримали високу оцінку керівництва нашої держави, представників вітчизняних та зарубіжних громадських і ділових кіл. І ось на часі нове творіння — ***«Золота книга української еліти»,*** яка логічно і закономірно продовжує цю величну серію. Як тут не сказати словами поета: «...Не знає втоми та рука, що добре зерно в землю сіє».

Добре зерно — це, образно кажучи, найпомітніші, найвагоміші досягнення в усіх сферах суспільної діяльності за роки Незалежності: вони стосуються розробки і впровадження передових технологій, створення конкурентоспроможної продукції, реалізації інвестиційних проектів виробничого та соціального спрямування. Звісно, у центрі розповіді постане еліта, чия філософія повсякчас фокусується на реформах, на економічному й культурному відродженні, на бажанні невпинно рухатись вперед. Цих достойників об'єднує мужність у прийнятті тих чи інших рішень, а ще — вміння віднайти шлях до успіху у вирі складних процесів. Закономірно, що ці особистості складають славу і гордість України. Про все це, а також про їх благодійну і меценатську діяльність на сторінках інформаційно-іміджевого альманаху буде розказано двома мовами — українською й англійською. Передбачено також електронну версію видання — на компакт-дисках та на веб-порталі «Золота книга» в мережі Інтернет. Інформація про учасників Національного проекту буде розміщена у відеофільмі «Золоті імена України», в офіційних каталогах II Міжнародного форуму економічного співробітництва та Національного конкурсу «Золоті торгові марки».

Не можна не відзначити високохудожнє оформлення альманахів серії «Золота книга» (чудовий подарунок для ділових партнерів!). Добре продуманою є й ***програма їх розповсюдження.*** Без перебільшення, вона — широкомасштабна, оскільки здійснюється за участю центральних і регіональних органів влади, державних установ, галузевих об'єднань та громадських організацій. А залучення до цієї справи наших посольств і торгових представництв за кордоном, співпраця з іноземними посольствами і представництвами в Україні, зі світовими й європейськими інтеграційними інституціями гарантує унікальне поширення інформації. У цьому й полягає феномен «Золотої книги української еліти», яка відкриває величезні можливості для ділових людей, керівників підприємств та організацій, і буде надійним путівником для тих, хто бажає налагодити нові, цікаві контакти в усіх сферах суспільного життя.

Тут варто наголосити, що визначна роль у формуванні міжнародного іміджу України належить керівникам профільних міністерств, обласних державних адміністрацій, мерам міст, громадським та галузевим об'єднанням. Саме вони надають рекомендації щодо участі у виданні, Форумі та виставці провідних підприємств з метою якнайкращого представлення кожного регіону нашої країни у межах Національного проекту.

Без сумніву, у виграші будуть ті, хто «зробить ставку» на «Золоту книгу». Адже їхні підприємства «прозвучать» на державному рівні, про їхню продукцію дізнаються мільйони. А відтак — це можливість отримання інвестицій, укладення вигідних угод. Словом, «Золота книга української еліти» — чудова нагода розвинути бізнес, одержати міжнародне визнання.

Підприємства, організації та установи, представлені в «Золотій книзі української еліти», мають гарантоване право на участь у II Міжнародному форумі економічного співробітництва. Крім того, згідно з рішенням Ради директорів Компанії «ЄВРОІМІДЖ», уперше всі підприємства та організації, які стануть учасниками проекту «Золота книга української еліти», ***отримають ліцензію на право використання міжнародної торгової марки «ЗОЛОТА КНИГА» («GOLDEN BOOK»)*** у своїх іміджевих та рекламних цілях.

До речі, на прохання керівників багатьох міністерств і відомств, обласних державних адміністрацій, підприємств, організацій та установ, а також керівників делегацій української діаспори, які брали участь у III Всесвітньому форумі українців, що нещодавно проходив у Києві, термін укладання угод на участь у Національному проекті «Золота книга української еліти» ***продовжено до 30 вересня 2001 року,*** а на участь у Міжгалузевій виставці «Україна пропонує співробітництво» та Національному конкурсі «Золоті торгові марки» — ***до 15 жовтня***.

Немає сумніву: добру справу роблять ініціатори та виконавці цього проекту. Недаремно кажуть, що «Золота книга» стала своєрідним дзеркалом української еліти, яка була, є й буде в Україні. А запорукою тому — цей широкомасштабний проект. Запрошуємо до участі в ньому!

ЗМІСТ АЛЬМАНАХУ «ЗОЛОТА КНИГА УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ»:

1. **Офіційний розділ**
2. **Оглядовий нарис про Україну**
3. **Спонсорський розділ**
4. **Номінаційно-іміджеві розділи:**
   - Видатні діячі України минулих століть
   - Державні діячі та політики сучасної України
   - Київ — столиця європейської держави
   - Регіони України
5. **Номінаційно-рекламні розділи:**
   - Енергетика, добувна і паливна промисловість
   - Нафтопереробна та хімічна промисловість
   - Металургія та металообробка
   - Виробництво машин, приладів та устаткування
   - Будівництво. Виробництво будівельних матеріалів
   - Транспорт
   - Зв'язок та інформаційні технології
   - Сільське господарство
   - Харчова та переробна промисловість
   - Легка і деревообробна промисловість
   - Медицина, фармацевтика та охорона здоров'я
   - Банківська, фінансова та страхова діяльність
   - Юриспруденція, консалтинг і аудит
   - Торгівля та послуги
   - Освіта і наука
   - Культура та мистецтво
   - Спорт, туризм, відпочинок
   - Засоби масової інформації
   - Торгово-промислові палати, галузеві об'єднання, союзи, асоціації
   - Громадські організації, земляцтва та фонди
6. **Інформаційно-довідковий розділ**

Термін укладання угод на участь у виданні продовжено до 30 вересня 2001 року

ОРГКОМІТЕТ ПРОЕКТУ:
Україна, 01030, Київ,
вул. Івана Франка, 42-Б
Тел./факс: +38 (044) 246-9629, 246-9633, 246-9613, 246-8741, 238-0321, 238-0361, 216-7901, 536-1545, 536-1544
E-mail: info@goldenbook.org.ua
http://www.goldenbook.org.ua

Голова правління, генеральний директор ВАТ "Одескабель" Дмитро Іоргачов

"ОДЕСКАБЕЛЬ": ВЕЛИКИЙ ДОСВІД МАЛЕНЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Тарас Матвієнко

Уявляєте собі невеличку державу, яка не претендує на панування і поневолення всього світу, але щасливо та небідно живе, так як її громадяни працьовиті, і сумлінно виконують перед суспільством свої обов'язки? Від цієї країни (такі, між іншим, існують) не набагато відрізнятиметься, наприклад, промислове підприємство з чималенькою кількістю працівників, але за умови, що воно усвідомлює себе економічним цілим, здатним не лише за найкоротший час налагодити виробництво, але й, на горе і заздрість конкурентам, стати гідним і чесним суперником останніх.

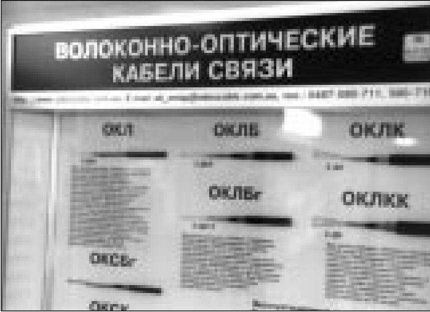
Цей колектив, ця високоосвічена команда професіоналів, яка прекрасно знає ціну своїм інтелектуальним і фаховим здібностям, — горда (як і громадяни уявної держави) за своє підприємство, пишається за частку праці, покладену до загального котла державного багатства. Ви б лише почули-побачили, з яким почуттям гідності одесити промовляють: «Я працюю на Одеському кабельному!».

Не випадково зроблено акцент саме на ВАТ «Одескабель». Попри сподівання, не так уже й багато можна назвати підприємств, які зробили надважкі, але принципові кроки у господарсько-фінансовій діяльності, і серед почасти існуючого безладдя в країні являють собою ніби острівці-держави з чітко налагодженими механізмами потужного виробничого циклу і сфери соціального забезпечення.

Завод є акціонерним товариством лише з 1996 року. Але за розумного і виваженого керівництва, зокрема генерального директора Дмитра Іоргачова, підприємство із 52-річним досвідом у кабельно-провідниковій галузі зробило гігантський крок уперед — і за кількісними продуктивними показниками, і особливо з освоєння якісно нових технологій.

Вперше в Україні і країнах ближнього зарубіжжя, детально проаналізувавши кон'юнктуру кабельної продукції на світовому ринку, завод практично від початку акціонування взявся за виготовлення волоконно-оптичних кабелів (ВОК). Фахівцям удалося розробити власні технологію і конструкцію, що дозволило досить швидко ввійти до числа лідерів цієї галузі. Використовувані оптичні волокна відповідають рекомендаціям ITU G.651 і G.625. Також розроблено конструкцію ВОК «типу 8», в якій несучою основою є металевий трос. Досягаються результати в освоєнні виробництва ВОК модульного типу (з кількістю волокон до 216), використанні нових матеріалів (протипожежний поліетилен, поліамід тощо). Необхідне обладнання й високотехнологічне устаткування було придбано у найавторитетніших компаній зі світовим ім'ям. Тому зайве говорити, що якість волоконно-оптичної продукції не поступається кращим зарубіжним аналогам, багато в чому їх переважаючи. З 1998 року підприємство працює у міжнародному стандарті ISO-9002, а вже наступного — на кабелі волоконно-оптичні і з мідним дротом отримано сертифікат у системі стандарту якості ISO-9002:1994. Що особливо важливо, — тестування, проведені в авторитетних лабораторіях США і Японії, підтвердили високу якість і надійність волоконно-оптичної продукції ВАТ «Одескабель».

Нинішнього року підприємство заявило про пуск цеху, в якому (знову ж таки, на найсучаснішому імпортному обладнанні) розпочато виробництво LAN-кабелів — систем зовсім нового типу для швидкісного передавання сигналів у локальних обчислювальних мережах і системах зв'язку. Труднощі і проблеми, які не дозволили іншим підприємствам, навіть європейським, налагодити складне і високотех-нологічне виробництво цього виду провідників, одеситами успішно подолані.

Найближчими роками планується реалізація ще трьох проектів, покликаних вийти на ще вищий рівень у сфері високих технологій. Що це за плани — поки що «таємниця фірми», але відомо одне: станеться досить прогресивні зміни в оснащенні і забезпеченні національних і зарубіжних операторів зв'язку модерновими надшвидкісними системами в телекомунікаційній, цифровій та обчислювальній мережах.

Взагалі, у час стрімкого розвитку телекомунікацій, Інтернету, цифрових систем зв'язку діяльність ВАТ «Одескабель» на теренах вітчизняної економіки і на ринках світу важко переоцінити. Мабуть, це і стало головною причиною на висунення колективу авторів розробки і впровадження технології ВОК на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки.

Команду професіоналів Одеського кабельного «переслідують» успіхи також на регіональних і світовому ринках. Свого часу (1997 р.) завод виграв міжнародний тендер у забезпеченні кабельними системами української компанії «Укртелеком», згодом — тендери на постачання ВОК та інших провідників до Палестини (компанія «Paltel»), Болгарії («Bulgargaz»). І це — за жорсткої конкуренції з потужними зарубіжними компаніями «Піреллі», Ерікспон», «Сіменс» і «Фуджікура». Постійними партнерами «Одескабеля» є державні і приватні підприємства, що надають послуги зв'язку, з Білорусі, Молдови, Росії, Азербайджану, Грузії... Але все-таки найбільший інтерес представляють національні оператори зв'язку — частка реалізації ВОК на цьому напрямі становила 80 % (2000 рік), і приємно, що продукція Одеського кабельного задовольняє потреби вітчизняної компанії «Укртелеком», «Укрзалізниці», також газотранспортних підприємств. Потужний маркетинг, а також аналіз функціонування конкуруючих фірм проводить створений на заводі відділ маркетингу, покликаний вивчати перспективи і прогнози на світовому ринку з кабельної продукції.

Загалом: цехи, лабораторії (створено Науковий центр для теоретично-технологічних розробок), відділи Одеського кабельного є не що інше, як багаторівневий науково-дослідний інститут (за найкращими світовими зразками) з потужною виробничою базою.

Тому рівень соціального забезпечення, виплат зарплат (за час існування ВАТ «Одескабель» жодного разу не було затримок із зарплатнею) і їх «об'єм» відповідає якості продукції та її асортименту (достеменно відомо: поки що ні вітчизняні, ні компанії євро-азійського континенту не можуть презентувати більш якісної, ніж на Одеському кабельному, продукції, зокрема провідників для телекомунікацій, ВОК, LAN-кабелів). До речі, середній заробіток за місяць тут у кілька разів вищий від середнього по Україні... На заводі — близько тисячі працівників. Лише за рік їх кількість виросла на 120 чоловік, переважно завдяки розширенню об'ємів виробництва і створенню нових потужностей.

«Одескабель» — дійсно невелика держава, в якій свої «закони» щодо благоустрою заводчан: оплачувані підприємством дитсадочки, дитячі табори відпочинку, є своя база відпочинку на березі Чорного моря. У 2000 році робітникам заводу було виділено 100 квартир — житло отримало 10% (!) сімей. Не забуває завод про своїх ветеранів-пенсіонерів, за можливості надаючи їм матеріальну допомогу (на обліку профкому — 460 чоловік). Особливо цікавою і вартою наслідування є система медичного обслуговування, ініційована Дмитром Іоргачовим у зв'язку з критичним станом державної системи охорони здоров'я: було прийнято рішення про співробітництво з Муніципальною лікарняною касою з кількох медичних програм. За період співпраці понад 110 працівників пройшли діагностичне обстеження, 32 — стаціонарне лікування, 24 — хірургічне втручання.

Ось така маленька «держава», цей ВАТ «Одескабель», який живе і працює не лише на благо своїх «громадян», а й на розвиток економіки України, реалізації прогресивних ідей і високих технологій, наповнення державного бюджету реальними грошима, тобто — для нас із вами.

Спорт

Новий старт, нові сподівання

Якось непомітно настав новий хокейний сезон. Щоправда, раніше все відбувалося трохи по-іншому, помпезніше. Підготовчий період клубів широко висвітлювався в пресі. Але що поробиш. Тепер інші часи. Проте найшвидший вид спорту все-таки живе на теренах Східної Європи. Готовий до старту черговий регулярний чемпіонат СЄХЛ.

Особливо приємно, що до білоруських, українських, латвійських, литовського («Енергія», «Електринай» грає у другій групі) клубів приєднався ще й колектив із Росії — клуб Московського державного університету. Це, погодьтеся, беззаперечно позитивний момент.

Що ж, як то кажуть, щасливої дороги, хокейний караване! Гравцям зичимо багато здоров'я, щонайбільше грошей і щонайменше травм. Шанувальникам хокею —оптимізму, яскравих і захоплюючих матчів. І щоб обов'язково зростав клас команд, які входять до СЄХЛ.

Пропонуємо вашій увазі календар ігор.

Перше коло

8—9 вересня, субота—неділя. ХК «Рига» (Латвія)—«Керамін-Мінськ» (Білорусь), «Металургс» (Латвія, Лієпая)—ХК «Гомель» (Білорусь), «Сокіл» (Україна, Київ)—«Німан» (Білорусь, Гродно), «Полімір» (Білорусь, Новополоцьк)—«Беркут» (Україна, Київ).

11—12 вересня, вівторок—середа. «Рига»—«Гомель».

14—15 вересня, п'ятниця—субота. «Керамін-Мінськ»—МДУ (Москва, Росія).

15—16 вересня, субота—неділя. «Полімир»—«Сокіл».

22—23 вересня, субота—неділя. МДУ—«Сокіл», «Німан»—«Беркут».

29—30 вересня, субота—неділя. «Металургс»—«Полімир», «Рига»—МДУ, «Гомель»—«Сокіл», «Беркут»—«Керамін-Мінськ».

2—3 жовтня, вівторок—середа. «Металургс»—МДУ, «Рига»—«Полімир».

5—6 жовтня, п'ятниця—субота. «Керамін-Мінськ»—«Німан».

6—7 жовтня, субота—неділя. «Гомель»—«Беркут».

11—12 жовтня, четвер—п'ятниця. «Сокіл»—«Керамін-Мінськ».

12—13 жовтня, п'ятниця—субота. «Полімир»—«Гомель», МДУ—«Беркут», «Німан»—«Рига».

27—28 жовтня, субота—неділя. «Беркут»—«Металургс», «Сокіл»—«Рига», МДУ—«Німан», «Керамін-Мінськ»—«Полімир».

30—31 жовтня, вівторок—середа. «Беркут»—«Рига», «Сокіл»—«Металургс».

13—14 листопада, вівторок—середа. «Металургс»—«Керамін-Мінськ», «Беркут»—«Сокіл», «Гомель»—МДУ, «Німан»—«Полімир».

19—20 листопада, понеділок—вівторок. «Німан»—«Металургс», «Керамін-Мінськ»—«Гомель».

21—22 листопада, середа—четвер. «Полімир»—МДУ.

25—26 листопада, неділя—понеділок. «Гомель»—«Німан», «Металургс»—«Рига».

Друге коло

30 листопада—1 грудня, п'ятниця—субота. «Сокіл»—«Гомель».

1—2 грудня, субота—неділя. «Керамін-Мінськ»—«Беркут», МДУ—«Металургс», «Полімир»—«Рига».

8—9 грудня, субота—неділя. МДУ—«Керамін-Мінськ», «Полімир»—«Німан».

16—17 грудня, неділя—понеділок. «Металургс»—«Беркут», «Рига»—«Сокіл», «Німан»—МДУ, «Гомель»—«Полімир».

19—20 грудня, середа-четвер. «Металургс»—«Сокіл», «Рига»—«Беркут».

22 грудня, субота. Рига. Матч «Усі зірки СЄХЛ».

9—10 січня, середа—четвер. «Сокіл»—«Полімир».

12—13 січня, субота—неділя. «Керамін-Мінськ»—«Рига», «Гомель»—«Металургс», «Беркут»—«Німан».

15—16 січня, вівторок—середа. «Гомель»—«Рига», «Полімир»—«Металургс».

18—19 січня, п'ятниця—субота. «Німан»—«Сокіл», «Беркут»—МДУ.

21—22 січня, понеділок—вівторок. «Рига»—«Металургс», «Керамін-Мінськ»—«Сокіл».

24—25 січня, четвер—п'ятниця. «Беркут»—«Гомель».

27—28 січня, неділя—понеділок. МДУ—«Рига», «Металургс»—«Німан».

30—31 січня, середа—четвер. «Сокіл»—«Беркут», «Полімир»—«Керамін-Мінськ».

2—3 лютого, субота—неділя. «Німан»—«Гомель».

5—6 лютого, вівторок—середа. МДУ—«Полімир».

8—9 лютого, п'ятниця—субота. «Гомель»—«Керамін-Мінськ».

14—15 лютого, четвер—п'ятниця. «Німан»—«Керамін-Мінськ», МДУ—«Гомель».

21—22 лютого, четвер—п'ятниця. «Рига»—«Німан», «Сокіл»—МДУ.

23—24 лютого, субота—неділя. «Беркут»—«Полімир», «Керамін-Мінськ»—«Металургс».

Відмінники студентської сесії

Пекін. На Всесвітніх студентських іграх, що завершилися у столиці КНР, українська команда виступила досить успішно. У підсумковій таблиці вона посіла п'яте місце, здобувши 34 медалі: 13 золотих, 7 срібних і 14 бронзових. А перший щабель «окупували» господарі — 103 медалі (54 золоті). Другі — спортсмени США — 47 (21), треті — Росії — 53 (14), четверті — японці — 53 (14). У росіян, з'ясувалося, більше срібних нагород — 19, а в Японії — 14.

Дива не сталося

Баскетбол. Туреччина. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Всі ми дуже зраділи престижній перемозі збірної України над срібними призерами Олімпіади-2000 в Сіднеї —баскетболістами Франції — 89:86. Але, як кажуть, недовго музика лунала... Вирішальний поєдинок з Ізраїлем за третє місце в підгрупі, яке було перепусткою до наступного етапу, підопічні Геннадія Защука програли — 65:88. До речі, у стартовому матчі ми поступилися литовцям — 60:82. Зрештою, такий підсумок легко було спрогнозувати. Велика група класних виконавців з різних причин відмовилася грати за збірну. Хтось нібито захворів, хтось шукав новий клуб, комусь тренер не сподобався. А в підсумку маємо те, що маємо. Розраховувати на диво було просто наївно.

В. Б.

Щасливої дороги, хокейний караване!

«Дикий» і з грошима

Репортер

2. У морі купаються і... народжують

З'ясовується, море — це не тільки солона рідина, в якій плещуть свої стомлені тіла відпочивальники. Це ідеальне місце для пологів. Принаймні так стверджують прихильники пологів у воді, котрі вподобали Лисячу бухту, що неподалік Карадазького заповідника.

...Катя приїхала сюди народжувати третю дитину. З першими променями сонця жінка виповзала з намету, де ще мирно сопіли її семирічний Льошка та чотирирічний Андрійко, сідала на березі й спостерігала море — чи не буде шторму. Для Катерини розмови про погоду означали значно більше, аніж традиційна спільна тема в бесіді. Адже її донечка мала народитися в спокійному штильовому морі. Породілля збиралася виконати відповідну місію самотужки. Добре, досвід у Катерини великий — і особистий, і професійний. Бо у вільний від власного материнства та основної роботи час жінка займається духовним акушерством.

У серпні минулого року під її чуйним керівництвом у бухті народжувала молода харків'янка. Майбутні батьки погано усвідомлювали відповідальність цього моменту: подружжя приїхало відпочити на узбережжя, а заразом (настав строк) і народити дитинку по-сучасному — в морі. Якби не Катя, невідомо, чим би закінчився оцей експеримент для юної матусі та її немовляти-донечки. Простирадла — велика рідкість у туристичному побуті. Власники цієї «розкоші» охоче різали її на пелюшки, зібравши досить нестандартне за загальноприйнятими мірками придане для дівчинки.

Лисяча бухта стала батьківщиною не одному десятку громадян Росії. Щоправда, місцева влада відмовляється реєструвати альтернативних «морських» немовлят, і тому батьки для уникнення міжнародних неприємностей змушені вивозити їх з території України без документів, ховаючи від митників.

Сучасні матусі, які виховують своїх чад за книжками Спока і годують їх спеціально приготовленими дієтичними стравами, жахнулися б, побачивши дитячий побут і дозвілля маленьких «дикунів» з узбережжя. «Дикі» відпочивальники-батьки надають своїм «диким» нащадкам цілковиту свободу дій. Як розваги тут — море, сонце, гори, а ще — збирання хмизу для вогнища, миття посуду, прибирання території від пластикових пляшок і консервних банок. За трудові подвиги дитину нагороджують мискою «кошла» (так тут називають страву, приготовлену на вогнищі з різних складових. Щось на кшталт каші із сокири. — **Авт.**), і, треба сказати, діти дуже раді таким ласощам.

Мабуть, немовлята, народжені «диким» способом у Лисячій бухті, в подальшому приречені на «дикий» відпочинок на своїй малій батьківщині. Місцеві романтики ні за які гроші не проміняють свої вицвілі брезентові намети на фешенебельні готелі з душовими і тризірковим харчуванням. Одне слово, «дикуни»! Ну, що з них узяти?..

Ольга ВІТЕР.

Не чекаючи ходу реформи

Нинішній навчальний рік стартував у суботу. І тому адаптація до парт і підручників у більшості школярів пройшла святково і урочисто, без уроків. Київський ліцей «Наукова зміна», засновником якого є АН України і держадміністрація Харківського району столиці, привітала першокурсників свого ювілейного, десятого набору. Не чекаючи тріумфального ходу шкільної реформи навчальними закладами школи, ліцей із самого початку запровадив на своїй території знань її новаторські атрибути: дванадцятибальну шкалу оцінювання, семестри, кураторство замість класного керівництва, парну систему уроків і т. ін. І це лише зовнішній бік організації навчального процесу, його форма. А стосовно змісту, якості знань, що їх здобувають у «Науковій зміні» ліцеїсти-старшокласники (ліцей розрахований на 8—11 класи), то про це промовисто свідчать дипломи і перші місця, виборені учнями на різних олімпіадах всеукраїнського, есенгівського та світового рівнів. На трьох факультетах ліцею — фізико-математичному, економічному і гуманітарному — справді готують наукову зміну, майбутню академічну еліту нашої країни.

Теореми буття

«Останній із могікан» повернувся

Восени кілька років тому я вперше після закінчення школи побачила свого колишнього вчителя фізкультури Андрія Миколайовича. Пригадалося, як після занять він ганяв м'яча з хлопцями, як кидав нас, малечу, до басейну. Пам'ятаю, як до нього додому тікали діти від розлючених п'яних батьків. Як біля спортивних знарядь юрмилися дітлахи, яких Андрій Миколайович навчав хитрощів акробатичних вправ до пізньої ночі.

Ми розговорилися. Я дізналася, що він залишив школу. І жартома додав: «Я був останній із могікан». Із колишнього складу, який нас навчав, він єдиний ще п'ять років вчителював. Хтось з наших педагогів емігрував за кордон, хтось торгував на базарі, хтось працював у приватних структурах... А Андрій Миколайович шукав щастя охоронцем, найманцем на іспанських апельсинових плантаціях. І навіть дальнобійником, поки фура разом з напарником не вибухнула на його очах. А потім працював заступником директора комерційної фірми. І... потроху почав спиватися.

— Я знаю, що солодке життя не для мене. Постійні презентації, прийоми іноземних делегацій, — намагався пояснити.— Але треба було годувати сім'ю. Мені часто сниться, що першого вересня замість оцієї стодоларової кравати одягну спортивну форму...

Якось від своєї колишньої однокласниці я почула, що Андрій Миколайович відкрив школу єдиноборств. А недавно, проходячи повз свою альма-матер, почула знайомий голос зі спортивного майданчика:

— Впав — віджимися. І дихай, дихай глибше!

Я не сумнівалася, що це повернувся наш «останній із могікан»...

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Другий сніданок у портфель

поклала всім першокласникам Харкова місцева бісквітна фабрика. Її працівники відвідали 185 загальноосвітніх шкіл міста, охопивши своєю смачною опікою 16 тисяч дітей, які цього року вперше сіли за шкільні парти. Акція «Першокласник», що її ХБФ проводить уже п'ятий рік, розповсюджується і на Харківський район столиці, **повідомляє наш власний кореспондент МИКОЛА КОСИЙ.**

Красі природи вклонися

Печенізьке поле — куточок Слобожанщини, що недалеко від Чугуєва. Захоплює він не лише прекрасними ландшафтами, які прилягають до рукотворного Печенізького моря, а й славними ділами екоагрофірми «Фауна», яка повертає в природу дрохву — корінного мешканця української землі.

Володимир Свинарьов так захопився цими птицями, що полишив успішний бізнес і організував «Фауну» та природно-ландшафтний парк «Печенізьке поле», став президентом Міжнародного фонду «Дрохва».

З ініціативи екоагрофірми та активної участі Національної академії наук та Української аграрної академії розроблено міжрегіональну Програму збереження степу та відтворення політики і природокористування. Національній академії наук України і Міністерству екології та природних ресурсів рекомендовано затвердити зазначену програму, метою якої є підвищення біологічного різноманіття в степових регіонах країни.

В екоагрофірмі «Фауна» працюють шість кандидатів наук, стільки ж молодих фахівців фірми готуються захищати дисертації. Печенізьке поле стало полем світової науки. Тут ведуть дослідження вчені Росії, Казахстану, Франції, Німеччини тощо. Добрим словом тут згадують і колишнього обласного адміністратора А. Масальського, який сприяв розбудові природоохоронного об'єкта.

За домовленістю з саратовськими природоохоронниками яйця дрохви брали з кладок, приречених на загибель під час обробітку полів. У термостатах перевозили в Мартове і закладали в інкубатор.

У чотирьох просторих вольєрах перебуває 137 дрохв, чверть із яких народилися в неволі. Їх годують живими мишами чи маленькими пацючками, заготовляють на зиму злакову кузьку, овочі і зерновий зелений корм, який вирощують із пшениці чи вівса.

Розповідають такий випадок. Коли російський академік В. Флінт побачив табуни дрохв і довідався, що вони розмножуються в неволі, гірко заплакав і сказав:

— Я двадцять п'ять років витратив на те, щоб одержати приплід дрохв, але нічого не вийшло.

Це були сльози безсилля, добрих заздрощів і поваги до печенізьких природоохоронців.

Із ландшафтного заказника вийшов науково-технічний центр вартістю мільйон доларів. Харківська облдержадміністрація виділила 85 тисяч гривень на проект, який коштує 142 тисячі гривень. Решту доклала «Фауна». Нині в цій установі працюють 148 осіб, які отримують пристойну зарплату. А планується збільшити кількість співробітників до тисячі.

Колишній кар'єр на центральній садибі перетворено на ставок, де живуть птахи для показу. Створений великий став, де насипано сім островів для гніздування птиці, а нижче — просторі вольєри, кожна з яких має незалежний басейн з проточною водою, що йде самопливом із ставу. Таких налічується 48.

Будівництво ведеться з максимальним збереженням ландшафтів. Наприклад, величезне овочесховище розташоване під схилом балки.

Цінних і рідкісних птахів тут більше, ніж у славнозвісній Асканії-Нові. На Печенізькому полі утримують стрепета (хохітву). Розводяться фазани, мандаринки, каравайки, галагази, гаги, інші види гусей і качок. Безліч крижнів живе на волі. Торік їх випущено в природу 1700 особин. Для утримання великого пташиного царства виробляють власні корми, а їх треба чимало, одного зерна — 60 тонн різних видів.

Під егідою екоагрофірми «Фауна» діє і юнацький еколого-просвітній центр "Зелений край».

Прощаючися з президентом екоагрофірми, торкнулися теми майбуття його дітища.

— Бачу, що зможемо повернути природі України дрохву, — каже Володимир Федорович. — Хочу розпочати ще розведення глухаря, тетерука. Плануємо поставити 14 км огорожі і завести бізонів, плямистих і степових оленів, іншу живність, посадити кедровий гай і розвести в ньому білок. Мрію це національне надбання — скарб природи — присвятити нащадкам, збудувати стелу з написом:

«Зупинись, нащадку, помолись.

Красі господній поклонись.»

Михайло КУРДЮК,
кандидат сільськогосподарських наук.

Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ .
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311158.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos